

Savitaipaleen kunta

Tilinpäätös 2014

- Toimintakertomus
- Tilinpäätös ja laskelmat
- Liitetiedot
- Luettelot ja selvitykset
- Allekirjoitukset ja merkinnät

TOIMINTAKERTOMUS	1
1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1.2 KUNNAN HALLINTO	2
1.2.1 Kunnanvaltuusto	2
1.2.2 Kunnanhallitus	3
1.2.3 Lautakunnat ja muut toimielimet	4
1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	7
1.4 OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS.....	8
1.5 KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS	9
1.5.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen	9
1.5.2 Kunnan henkilöstö	11
1.5.3 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon	11
1.5.4 Osastokohtaiset näkymät tilikaudelta	12
1.5.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	18
1.5.6 Ympäristötekijät	19
1.6 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	20
2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	23
2.1 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	23
2.2 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	25
2.3 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT.....	27
2.4 KUNNAN TUOTOT JA KULUT	30
2.4.1 Kokonaistuotot	30
2.4.2 Kokonaiskulut.....	34
2.5 KUNTAKONSERNI.....	36
2.5.1 Savitaipaleen kunnan konsernirakenne.....	36
2.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus	37
2.5.3 Olennaiset konsernin tapahtumat.....	37
2.5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	38
2.5.5 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	39
2.5.6 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	40
2.5.7 Konsernin tase ja sen tunnusluvut.....	41
3 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ	43
4 TOTEUTUMISVERTAILUT	44
4.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	44
4.1.1 Keskusvaalilautakunta	44
4.1.1.1 Vaalit	44
4.1.2 Tarkastuslautakunta	45
4.1.2.1 Tilintarkastus.....	45
4.1.3 Kunnanhallitus	46
4.1.3.1 Yleishallinto.....	46
4.1.3.2 Elinkeino- ja maaseututoimi	48
4.1.3.3 Ruokahuolto.....	50
4.1.3.4 Projektit	51
4.1.3.5 Yhteistoiminnat	52
4.1.3.6 Perusturvan hallinto	53
4.1.4 Sivistyslautakunta	55
4.1.4.1 Sivistystoimen hallinto.....	55
4.1.4.2 Koulutus	56
4.1.4.3 Kulttuuripalvelut	61
4.1.4.4 Vapaa-ajan palvelut	64
4.1.4.5 Varhaiskasvatus.....	66
4.1.4.6 Kansalaisopisto.....	68
4.1.5 Tekninen lautakunta	69
4.1.5.1 Teknisen hallinto	69
4.1.5.2 Rakennusvalvonta ja yksityistiet	70

4.1.5.3	Yhdyskuntapalvelut	71
4.1.5.4	Jätehuolto	72
4.1.5.5	Liikelayokset	73
4.1.5.6	Asuinhuoneistot ja –rakennukset	74
4.1.5.7	Tilapalvelut.....	76
4.1.5.8	Maa- ja metsäalueet.....	78
4.1.6	KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ (ulkoiset ja sisäiset erät)	79
4.2	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	80
4.3	TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	83
4.4	RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	84
TILINPÄÄTÖS.....		85
5	TILINPÄÄTÖSLASKEMAT	85
5.1	TULOSLASKELMA.....	85
5.2	RAHOITUSLASKELMA	86
5.3	TASE	87
5.4	KONSERNIN TILINPÄÄTÖS.....	89
5.4.1	Konsernin tuloslaskelma	89
5.4.2	Konsernin rahoituslaskelma.....	90
5.4.3	Konsernin tase	91
6	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	93
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA		105
ALLEKIRJOITUKSET		106
TILINTARKASTUSMERKINTÄ		106

TOIMINTAKERTOMUS

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2014 jatkui hyvin paljon edellisen kaltaisena. Suomen talous pysyi hyvin alavireisenä. YT –neuvottelut ja työntekijöiden vähentämiset olivat lähes jokapäiväisiä uutisia. Työttömyys ei kuitenkaan ole noussut 90 –luvun laman tasolle eikä etuuksia ole leikattu merkittävästi. Talouden hidastumiseen vaikutti kansainvälinen tilanne erittäin vahvasti. Koko läntisessä maailmassa talous on suvantovaiheessa, ainoastaan USA:sta saatiin kuulla orastavia merkkejä talouden virkistymisestä. Suomen kannalta merkittävä lisärasite tuli Venäjän toimista Krimillä ja Itä-Ukrainassa, jonka johdosta Venäjälle asetettiin taloudellisia pakotteita. Nämä iskivät rajusti erityisesti Suomen vientiteollisuuteen ja Kaakkois-Suomeen kohdistuvaan venäläisten matkailuun ruplan romahduksen johdosta.

Kuntien tilannetta mutkistivat ja aivan liikaa työaikaa vaativat jo edellisenä vuonna alkaneet kuntarakenneselvitys ja SoTe –uudistus. Suomen hallitus oli kirjoittanut hallitusohjelmansa keskeisimmiksi tavoitteiksi muodostaa kunnista isoja keskuskaupungin ympärille rakentuvia kuntia. Pyrkimyksenä on näin saada aikaan taloudellisesti vakaat kunnat, jotka voivat tarjota palvelut hallituksen mukaan ”vahvoilla hartioilla”. Aiemmin tehdyistä kuntaliitoksista tiedettiin tämänkaltaisten liitoksien johtavan maaseudun palveluiden karkaamisen keskuskaupunkiin ja kehittämispanosten vähentymiseen muualla kuin uuden kunnan keskustassa. Hanke haudattiinkin hiljaisuudessa ja avainministeri vaihtoi EU parlamenttiin.

SoTe –uudistukselle kävi samoin kuin kuntauudistukselle. Eduskunnan viimeisimpinä päivinä se taas kerran kaatui perustuslakivaliokuntaan perustuslain vastaisena.

Eduskunnan loppukirissä kaatui myös toisen asteen koulutuksen rahoitus- ja järjestämislupalait. Savitaipaleella kuten monissa pienten kuntien lukioden kunnissa huokaistiin helpottuneena. Mikäli lukiomme ei olisi saanut järjestämislupaa olisi yläastekin uhanalainen, mm. yhteisten opettajien johdosta.

Savitaipale käänsi kuluneen vuoden aikana omassa kehittämisessään uuden vaihteen päälle. Palkkasimme oman elinkeinoasiamiehen ja aiomme olla jäämättä mobiililoukkuun käynnistäen koko kunnan kattavan kiinteän valokuituverkon perussuunnittelun. Kirkonkylän sataman kehittäminen voi jatkua, sillä valituksessa ollut kaava hyväksyttiin hallinto-oikeudessa. Toinen merkittävä kaava, Pöksänlahden kaava sen sijaan kaatui hallinto-oikeudessa ranta-asumisen osalta. Tämä kaava laitettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Savitaipaleen taloudellinen tilanne jatkoi vahvistumistaan. Tilinpäätös on edelleen vahvasti positiivinen, vaikkei aivan edellisvuoden huippulukuihin yllettykään, mutta tulos on aito eikä sisällä mitään ns. tilinpäätösjärjestelyjä, kuten esimerkiksi energiahuollon yhtiöittämistä ja siitä nimellisen myyntivoiton kirjaamista.

Henkilökunta on vahvasti sitoutunutta ja vaihtuvuus vähäistä. Edellisestä voidaan päätellä, että työskentelyolosuhteemme ovat vähintään kohtuulliset. Myös päättäjien työskentely on jatkunut avoimen keskustelun ilmapiirissä yhteistä hyvää tavoitellen.

Tapio Iso-Mustajärvi
kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto

1.2.1 Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuustoon kuuluu 21 jäsentä sekä 22 varajäsentä

Valtuuston poliittiset voimasuhteet:

KESK	10
SDP	1
KOK	3
Pro Savitaipale	2
KD	2
Ps	3

Valtuusto on kokoontunut vuoden aikana viisi (5) kertaa ja käsiteltäviä asioita on ollut 49 kpl.

Jäsenet

Kylliäinen Kyösti, puheenjohtaja
Tossavainen Reijo, 1. varapuheenjohtaja
Kotirinta Kari, 2. varapuheenjohtaja
Byckling Leena
Eteläpää Pentti
Hölsä Janne
Hölsä Maiju
Jäkälä Tuula
Jäkälä Vesa
Karhula Matias
Kilpi Liisa
Kylliäinen Juhani
Kyllönen Markku
Käyhty Matti
Nikkilä Rauno
Pitkänen Olli
Rasila Kirsi
Vahvanen Matti
Valassaari Satu
Viiru Timo
Vuorinen Jukka

1.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä sekä kullekin henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet.

KESK	3
PS	1
KOK	1
Pro Sle	1
KD	1

Kunnanhallitus on kokoontunut 20 kertaa ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 191. Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja ja sihteerinä hallintojohtaja.

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa lainsäädäntöön ja kunnanhallituksen johtosäätöön perustuen tavoitteena kunnanvaltuuston asettamien tulostavoitteiden saavuttaminen.

Jäsenet

Vuorinen Jukka, puheenjohtaja
Eteläpää Pentti
Hölsä Janne, vpj.
Hölsä Maiju, 2. vpj.
Käyhty Matti
Rasila Kirsi
Valassaari Satu

Varajäsen

Nikkilä Rauno
Kilpi Liisa
Viiru Timo
Mäkelä Lea
Kylliäinen Juhani
Suurkaulio Tuula
Vahvanen Matti

Kunnanhallitus on asettanut toimikaudekseen asuntotoimikunnan, jonka tehtävänä on kunnan omistamien asuntojen vuokrien määrääminen ja vuokralle antaminen sekä asuntolainoitettujen huoneistojen vuokrien seuraaminen sekä mahdolliset muut vähäiset asuntotoimen käytännön hoitoon liittyvät asiat. Asuntotoimikunnan sihteerinä toimii arkistos sihteeri. Toimikunta kokoontui 6 kertaa ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 13

1.2.3 Lautakunnat ja muut toimielimet

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu 5 jäsentä ja varajäsenet siinä järjestyksessä, kuin ne tulevat varsinaisten sijaan. Esittelijänä toimii keskusvaalilautakunnan sihteeri.

Keskusvaalilautakunta sekä vaalitoimikunta ja äänestysalueiden vaalilautakunnat toimittavat kunnassa kansanedustajain vaalit, tasavallan presidentin vaalit, Euroopan parlamentin jäsenten vaalit ja kunnallisvaalit, siten kuin vaalilaissa on säädetty ja oikeusministeriön kutakin vaalia varten erikseen antamat ohjeet edellyttävät.

Jäsenet

Jouko Koskinen pj
Anneli Kirjavainen, vpj
Mervi Helenius
Airi-Kaija Loisa
Vesa Niiva

Varajäsenet

Esa Koskenranta
Paavo Kallio
Juha Niemi
Hannu Jokinen
Merja Paatos

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä ja kullekin henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi Suomenniemi nimeää edustajansa lautakuntaan. Esittelijänä toimii sivistysosaston osastopäällikkö. Sivistyslautakunta kokoontui 8 kertaa vuonna 2014. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 73.

Jäsenet

Rauno Nikkilä, pj.
Satu Valassaari, vpj.
Matias Karhula
Paavo Kallio
Karoliina Laari
Heli Enberg
Liisa Kilpi

Varajäsenet

Mikko Solehmainen
Paula Kouki
Juhana Liimatainen
Airi Tikkanen
Sami Tapanainen
Tiina Vainikka
Anneli Kirjavainen

Lautakunnan tehtäväalueena on koulutoimi, kirjastotoimi, kulttuuritoimi ja liikuntatoimi. Lautakunnan tehtävänä on luoda yhdessä eri tulosyksiköiden kanssa laadukkaat ja edulliset koulutus-, vapaa-aika-, kulttuuri- ja kirjastotoimen palvelut.

Tekninen lautakunta

Teknisessä lautakunnassa on seitsemän (7) jäsentä ja jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tekninen lautakunta kokoontui 6 kertaa vuonna 2014. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 38.

Lautakunnan tehtäväalueena on:

1. maankäytön suunnittelu
2. kunnallistekniikan, liikennealueiden, talonrakennuksen, kaukolämpö-, vesi- ja viemärilaitoksen sekä yleisten alueiden suunnittelu, rakentaminen ja hoito
3. kunnan omistamien kiinteistöjen hoito
4. jätehuollon järjestelyt
5. liikuntapaikkojen hallinnointi

Jäsenet (Savitaipale)

Juhani Kylliäinen, pj.
Kari Immonen vpj.
Lea Mäkelä
Tuula Kauppi
Olli Pitkänen
Timo Viiru
Tuula Jäkälä

Varajäsenet

Antti Loisa
Pekka Ässämäki
Risto Kylliäinen
Riitta Mäkinen
Airi Tikkanen
Jouko Pöyhönen
Katri Jurvanen

Lupa- ja toimitusjaosto

Teknisessä lautakunnassa on lupa- ja toimitusjaosto.

Tekninen lautakunta valitsee jaostoon kolme (3) jäsentä lautakunnan varsinaisista jäsenistä tai varajäsenistä sekä näille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Lautakunta valitsee jaoston jäsenistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Toimitusjaoston sihteerinä toimii rakennustarkastaja.

Jäsenet

Kari Immonen, pj.
Tuula Kauppi, vpj.
Lea Mäkelä

Varajäsenet

Olli Pitkänen
Tuula Jäkälä
Timo Viiru

Lupa ja toimitusjaoston tehtäväalueena on:

1. maankäyttö- ja rakennuslain 132/ 1999 mukaiset rakentamiseen liittyvät viranomais-tehtävät
2. yksityisistä teistä annetun lain 358/1962 mukaiset kunnalle kuuluvat tehtävät

Lupa- ja toimitusjaostolla on Yksityistielain 39 §:ssä mainittu oikeus vaatia tietoimitusta pidettäväksi ja käyttää siinä kunnan puolesta puhevaltaa. Lupa- ja toimitusjaosto suorittaa yksityisistä teistä annetun lain mukaiset tielautakunnan toimitukset sekä seuraa kunnan avustamien teiden tienpidon tasoa ja tekee tiekunnille tätä koskevat huomautukset.

Sen lisäksi, mitä muualla on säädetty tai määrätty, lupa- ja toimitusjaosto

1. toimii kunnan rakennusvalvontaviranomaisena (MRL 21 §),
2. päättää rakennusluvista suunnittelutarvealueella (MRL 137 §),
3. toimii maa-aineslain 14 §:n mukaisena valvontaviranomaisena,
4. antaa suostumuksen liikennemerkkien asettamiseen yksityisille teille (Tielaki 15 §/kunnan suostumus)

Tarkastuslautakunta

Kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakunnan, jonka tehtävänä on valvoa hallinnon ja toimintojen järjestämistä sekä valmistella näitä koskevat asiat valtuustolle. Tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 3 muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja.

Jäsenet

Vesa Jäkälä, pj.
Leena Byckling vpj.
Tauno Outinen
Heli Kokkola
Pekka Ässämäki

Varajäsenet

Juhana Liimatainen
Osmo Kylliäinen
Susanna Hölsä
Virpi Pakarinen
Olli Kosunen

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto perustettiin kunnanvaltuuston päätöksellä 27.10.1999. Nuorisovaltuuston tehtävänä on olla nuorten virallinen ääni kunnan kaikinpuolisessa kehittämisessä. Nuorisovaltuuston tehtävänä on esim. toimia nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisosioiden asiantuntijaelimenä ja antaa niitä koskevia lausuntoja ja esityksiä sekä tehdä esityksiä nuorisoavustusten jaosta.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 14,9 miljardia euroa. Kasvu hidastui edellisvuoteen verrattuna ja oli 7,9 prosenttia. Kuntien vuosikatteet heikkenivät 1,6 prosenttia, johon vaikutti muun muassa valtionosuuksien pieneneminen 1,3 prosentilla. Sitä vastoin kuntien toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna hyvin maltillisesti, 1,0 prosenttia.

Kuntien toimintakatteet heikkenivät edellisvuotta vähemmän, vain 1,5 prosenttia toimintakulujen kasvun hidastumisen ansiosta. Kuntien verorahoituksen eli valtionosuuksien ja verotulojen kasvu hidastui edellisvuodesta 1,4 prosenttiin. Kuntien valtionosuuksien kasvu taittui, sillä ne pienenivät 105 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Verotulojen 516 miljoonan euron kasvu piti silti verorahoituksen kehityksen lievästi positiivisena. Verotulojen kasvu oli kuitenkin huomattavasti pienempää kuin edellisenä vuonna, jolloin se oli 1,3 miljardia euroa. Kunnista ainoastaan 14 arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi vuonna 2014, kun edellisvuoden tilinpäätöstietojen mukaan vuosikate oli negatiivinen 28 kunnalla. Kokonaisuudessaan vuosikatteet heikkenivät kuitenkin 1,6 prosentilla.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 14,9 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 miljardia euroa. Lainakannan kasvu hidastui edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 1,6 miljardia euroa. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 2 733 euroa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 2 542 euroa.

Kuntien toimintakulut ilman liikelaitoksia kasvoivat 1,0 prosenttia. Kasvu hidastui merkittävästi edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 3,3 prosenttia. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 3,0 prosentilla, kun taas palkkakulut laskivat lievästi 0,1 prosenttia edellisvuoden tasosta. Kuntien toimintatuotot ilman liikelaitoksia kasvoivat myös edellisvuotta vähemmän. Kasvua niissä oli 1,1 prosenttia.

Kuntayhtymien toimintakulut ilman liikelaitoksia pysyivät puolestaan edellisen vuoden tasolla. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 3,7 prosentilla, mutta toisaalta palkkakulut pienenivät 1,1 prosenttia. Kuntayhtymien toimintatuotot ilman liikelaitoksia kasvoivat 0,7 prosenttia, joka oli edellisvuotta vähemmän.

Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuositain -tilastosta.

1.4 Oman talousalueen kehitys

Savitaipaleen kunnan tilinpäätös on ylijäämäinen 445 911 euroa. Talousarviossa tulos oli reilun miljoonan alijäämäinen. Verotuloja kertyi 650 000 budjetoitua enemmän ja valtion-osuuksia 150 000 budjetoitua enemmän.

Savitaipaleen kunnan lainakanta on 8,2 miljoonaa euroa. Lainamäärä asukasta kohden on 2237 €/as.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan maahanmuutto ja nettomaahanmuutto Etelä-Karjalaan on vähentynyt. Maakuntaan muutti vuonna 2014 ulkomailta 358 henkeä enemmän kuin täältä pois. Vuonna 2013 muuttajia oli 437.

Nyt julkaistujen 2014 vuoden ennakkotietojen mukaan Etelä-Karjalan väkiluku laski viime vuonna 103 hengellä. Laskun suurin yksittäinen syy on edelleen syntyvyyttä suurempi kuolleisuus. Etelä-Karjalan väkiluku oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2014 lopussa 131 809 (132 248).

Savitaipaleen väkiluku väheni 61 henkilöllä (36), ollen 3 668 henkilöä (3 728).

Etelä-Karjalan työttömyysprosentti vuodenvaihteessa oli 15,8 % (14,3 %), mikä tarkoittaa sitä, että 9 624 henkilöä oli Etelä-Karjalassa vailla työtä. Lappeenrannan seutukunnan työttömyysprosentti oli 15,2% (14), 6 450 työtöntä ja Savitaipaleen 12,7 (13) prosenttia, 198 työtöntä.

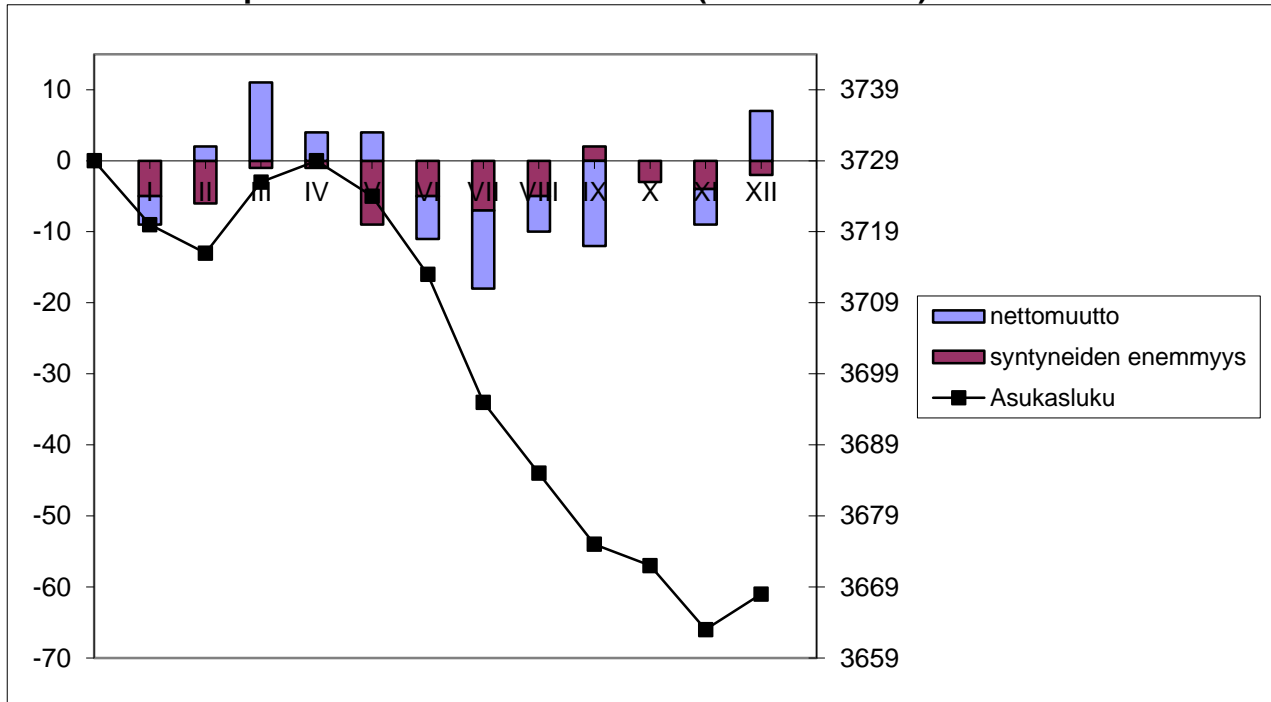
1.5 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

1.5.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Savitaipaleen kunnan asukasluku laski vuoden 2014 aikana 61 henkilöllä, ollen 3668 henkilöä (2013 – 36, 2012 -27, 2011 -74, 2010 -94).

Kuntaan tulomuutto oli 126 henkilöä, ja lähtömuutto 146 henkilöä.

Kuvio 1. Savitaipaleen väestömuutos v. 2014 (Tilastokeskus)

Työvoimasta oli työttömänä 12,7 % (13)

Vuoden 2014 aikana tapahtunutta:

Etelä-Karjalan kuntarakenneselvitys on toteutettu 1.12.2013- 30.9.2014 kuntien esityksen mukaisesti kuntarakennelain 16 § mukaisena valtion erityisenä kuntajakoselvityksenä, jonka tehtävänannon mukaan selvitystyön tavoitteena on arvioida edellytyksiä yhdistää maakunnan kunnat tai osa niistä yhdeksi tai useammaksi kunnaksi sekä antaa tarvittavat tiedot kuntarakennetta koskevalle päätöksenteolle.

Valtiovarainministeriö nimesi kuntajakoselvittäjiksi Aija Tuimalan, Jari Salomaan ja Taina Ketolan. Selvittäjät ovat työskennelleet vuorovaikutuksessa maakunnan kuntien, kunta-laisten ja sidosryhmien edustajien kanssa kuntarakennelain 7 § ja 12 § edellytykset huomioiden. Kunnat ovat järjestäneet kuntalaisinfoja, kaikille avoimia internet- kyselyitä on toteutettu kaksi kertaa, median kautta tietoa on jaettu kuukausittain ja selvitysmateriaalit ovat olleet www-sivustolla avoimesti saatavilla. Savitaipaleen kunta on järjestänyt kaksi asukastilaisuutta kuntalaisille, 15.4.2014 ja 3.9.2014. Esityksen valmistelu on toteutettu myös yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa siten kuin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa säädetään.

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2014

Selvityshenkilöt päätyivät johtopäätökseen, jonka mukaan maakunnan kokoisen kunnan perustaminen tarjoaisi tulevaisuudessa parhaat edellytykset koko maakunnan kuntatalouden hallinnalle ja elinvoiman kehittämiseksi. Maakunnan kokoinen kunta on ehdottomasti varteenotettava vaihtoehto maakunnan kuntarakenteelle tulevaisuudessa, mutta selvittäjien näkemyksen mukaan kunnat eivät ole lähitulevaisuudessa valmiita maakunnan kokoiseen kuntaan.

Kuntajakoselvittäjät päätyivätkin ehdottamaan kuntien valtuustoille, että Lappeenrannan seudun kunnat (Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari) sekä Imatran seudun kunnat (Imatra, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti) muodostaisivat sisällöltään uudet seutukuntien kokoiset kaupungit liittämällä teknisesti ympäristökunnat keskuskaupunkiin 1.1.2017.

Savitaipaleen kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti 15.12.2014 kunnanhallituksen esityksen mukaisesti, että Savitaipaleen kunta jatkaa itsenäisenä kuntana eri tahojen kanssa yhteistyötä tehden. Näin toimien voidaan parhaiten turvata palvelut ja kuntalaiset huomioonottava päätöksenteko.

Valokaapeliverkon suunnittelu Savitaipaleen kunnan taajama-alueilla ja maaseudulla aloitettiin.

Satama-alueen asemakaavan muutos tuli lainvoimaiseksi ja kunta sai seurakunnalta maankäyttösopimuksen mukaisen puisto- ja pysäköintialueen. Pöksälahti/Alttarinmäki-kaavoituksen osalta kunta jatkaa asemakaavoitusta huomioiden hallinto-oikeuden päätöksessä mainitut seikat.

Heituinlahden kevyenliikenteenväylä valmistui. Hanke toteutettiin yhteistyössä Heituinlahden Nuorisoseuran, Ely-keskuksen ja kunnan kanssa.

1.5.2 Kunnan henkilöstö

Kunnan henkilöstön lukumäärä 31.12.2014 oli 210. Vuoden 2013 lopussa henkilöstömäärä oli 211. Henkilöstökulut v. 2014 olivat 8,9 miljoonaa, josta palkkoja ja palkkioita oli 6,6 miljoonaa. Tarkempia tietoja henkilöstöstä löytyy henkilöstöraportista v. 2014.

1.5.3 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon

Seuraavassa taulukossa on esitetty vertailu vuoden 2014 tilinpäätöksen toteutumisesta ja vuoden 2015 talousarviosta. Poistot sisältyvät kuluihin ja taulukko sisältää myös sisäiset tulot ja menot.

Vuoden 2015 talousarviossa tuotot yhteensä ovat 7 % vuoden 2014 toteutunutta pienemmät, kulut 3 % suuremmat ja toimintakate 6 % prosenttia vuoden 2014 toteutunutta suurempi.

Tilinpäätöksen 2014 ja talousarvion 2015 vertailu

		TP 2014	TA 2015	Muutos	Muutos %
Yleishallinto	tuotot	4 090 233	3 739 670	-350 563	-9
	kulut	-5 464 359	-5 452 260	12 099	0
	kate	-1 374 126	-1 712 590	-338 464	25
Sivistys	tuotot	787 689	627 600	-160 089	-20
	kulut	-6 009 509	-6 007 430	2 079	0
	kate	-5 221 820	-5 379 830	-158 010	3
Perusturva	tuotot	437 325	440 000	2 675	1
	kulut	-15 791 323	-16 276 471	-485 148	3
	kate	-15 353 998	-15 836 471	-482 473	3
Tekninen	tuotot	2 491 977	2 480 882	-11 095	0
	kulut	-4 065 382	-4 413 964	-348 582	9
	kate	-1 573 405	-1 933 082	-359 677	23
YHTEENSÄ	tuotot	7 807 224	7 288 152	-519 072	-7
	kulut	-31 330 574	-32 150 125	-819 551	3
	kate	-23 523 350	-24 861 973	-1 338 623	6

1.5.4 Osastokohtaiset näkymät tilikaudelta

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto vastaa hallinnon palvelujen tuottamisesta ja kehittämisestä. Keskeisenä toimintona on kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen sekä eri toimikuntien toimistopalvelut. Elinkeinotoimen palvelut on yksi osa palvelujen tuottamisesta, mistä laajimpana on lomituspalvelut. Myös joukkoliikennepalvelut mukaan lukien kutsutaksipalvelu hoidetaan keskitetysti. Lisäksi osasto tuottaa useita sisäisiä palveluita kuten ATK-palvelut kunnan eri yksiköille, arkistotoimen palvelut, henkilöstöhallinnon- ja taloushallinnon palvelut. Ruokahuolto tuottaa koko kunnan ateriapalvelut.

Elinkeinoasiamies toimii kuntamarkkinoinnin lisäksi perinteisenä yritysten kehittämishankkeita eteenpäin vievänä yhdyshenkilönä etsien kuhunkin tapaukseen sopivimmat yhteistyökumppanit ja verkottaen paikkakunnan yrityksiä toimimaan yhdessä.

Henkilöstö

Henkilöstöä hallinto-osastolla vuonna 2014 oli yhteensä 98 henkilöä. käsittäen hallinnon, ruokahuollon sekä elinkeino- ja maaseututoimen henkilöstön.

Työllistäminen

Nuorten työllistämistuella voitiin tarjota yrityksissä kesätyöpaikka 77 nuorelle yhteensä 28 yrityksessä. Tästä työllistämismuodosta on saatu myönteistä palautetta niin työnantajilta kuin nuoriltakin. Nuorten kesätyötukeen kunta käytti 27 638 euroa.

Tiedotus

Jokaiseen talouteen jaettava kuntatiedote ilmestyi keväällä ja syksyllä. Niissä esiteltiin ajankohtaisia kuntalaisia koskevia asioita. Lisäksi toimitettiin kuntalaisille ja kesäasukkaille jaettu Kesälehti. Kesälehti on jaossa myös mm. kunnantalolla ja info-pisteessä. Uutena julkaisuna kuntalaisille ja kesäasukkaille jaettiin Savitaipaleen Sisu-lehti, jossa on kuvattu kunnan elinkeinotoimintaa.

Toimielinten pöytäkirjat julkaistiin kunnan www -sivuilla ja lisäksi kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston esityslistat julkaistiin www -sivuilla ennen kokousta.

Kutsutaksit

Kutsutaksireitit oli kuusi, Heituinlahti, Kuivanen, Monola, Ahonikki, Kaihtula ja Partakoski.

Sivistysosasto

Sivistystoimi vastaa kunnan varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri- nuoriso- ja liikuntapalveluista. Lakisääteisen nuorisotyön palvelut ostetaan sopimuksella Savitaipaleen Nuorison Tuki ry:ltä. Taiteen perusopetuksen järjestämisestä on tehty sopimus Savitaipaleen Musiikkikoulun ja Savitaipaleen Kuvataidekoulun kanssa. Kunta ostaa Toimintakeskus Suvannolta uimahalliaikaa 24 h/vko ja Jäähalli Oy:ltä jääaikaa 1100 h /vuosi, mistä curling-aikaa on 100 h.

Varhaiskasvatukseen kuuluvat kunnallinen päivähoito, esiopetus ja lasten kotihoidontuki. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa lapsen yksilöllistä kehitystä tukevaa ja laadukasta päivähoitoa ja esiopetusta. Varhaiskasvatuksen tulosalueeseen kuuluu myös aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen.

Päivähoitoa annettiin perhepäivähoidossa, Heituinlahden ryhmäpäiväkodissa, 3-5 vuotiaille päiväkotikiitoskissa ja 1-6 vuotiaille vuoro- ja joulupäiväkotikiitoskissa. Vuoropäiväkotikiitos on tarvittaessa jouluaatto- ja joulupäivä- lukuun ottamatta auki ympäri vuorokauden viikon jokaisena päivänä.

Esiopetusta annettiin Heituinlahden esiopetusryhmässä ja Kivikoululla, missä toimii esiopetuksen lisäksi myös esiopetusikäisten päivähoito.

Iltapäivätoimintaa 1-2 luokkalaisille oli Heituinlahdessa ja Europaeuksen kouluilla.

Syyslukukauden alusta alkaen Lemminkäisen kunnalta ostettiin kiertävän erityislastentarhanopettajan palvelut. Siihen asti Savitaipaleen kunnalla oli yhteinen erityislastentarhanopettaja Luumäen kunnan kanssa.

Savitaipaleen koulukeskuksessa toimivat 1-9 luokkien Europaeuksen koulu, Savitaipaleen lukio ja Savitaipaleen kansalaisopisto. Heituinlahden koulussa ovat 1-6 luokat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 43 700 euroa opetusryhmien pienentämiseen ja samanaikaisopetukseen lukuvuodelle 2014–2015. Syksyllä 2014 opetusryhmäkokojen pienentämiseen saatiin 15 000 euroa valtion lisätalousarviosta.

Liikkuva koulu-hankkeeseen saatiin 6000 euron perusavustus. Lisäksi Europaeuksen koulu sai 2000 euron palkinnon Etelä-Suomen Aluehallintoviraston tunnustuksena liikkuva koulu -toiminnasta. AVI antoi vielä 4000 euron lisäavustuksen Savitaipaleelle muualla käyttämättä jääneistä avustuksista. Näin Liikkuva koulu-hankkeen kokonaisavustussumma lukuvuodelle 2014–2015 oli 12 000 euroa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt yhteisesti Länsi-Saimaan kuntien (Savitaipale, Lemi, Luumäki, Taipalsaari) opetushenkilöstön Osaava- täydennyskoulutukseen 40 000 euroa vuodelle 2014–2015. Savitaipaleen osuus on 10 600 euroa.

Koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen Opetushallitus on myöntänyt 12 000 euroa. Lukuvuonna 2014–2015 aloitettiin 1-2 luokilla joustava koulupäivä -toiminta.

Lukio toimi osittain kaksisarjaisena. Syksyllä 2014 lukion aloitti 22 opiskelijaa ja kokonaisopiskelijämäärä oli 73.

Kulttuuripalvelut muodostuvat kirjaston ja kulttuuritoimen palveluista. Kunta on mukana Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkussa.

Kulttuuritoimi hoidetaan yhdessä savitaipalelaisten yhdistysten, toimintaryhmien ja taidekoulujen kanssa.

Liikuntatoimen palvelut tuotettiin yhdessä savitaipalelaisten järjestöjen, yhdistysten ja seurojen kanssa. SLH Oy on hoitanut sopimuksen perusteella liikuntatalon tilavaraukset sekä vastannut suurelta osin talon ylläpidosta. Kirkonkylän koulun salivaraukset hoitaa liikuntatoimenohjaaja.

Kansalaisopiston toimialueena ovat Savitaipaleen ja Lemmin kunnat.

Henkilöstö

Henkilöstöä sivistysosastolla vuonna 2014 oli yhteensä 93 henkilöä.

Perusturva

Savitaipaleen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisvastuu on Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirillä (Eksote). Kunta tekee piirin kanssa palveluiden tuottamisesta palvelusopimuksen, jossa määritellään kuntalaisten saamat sosiaali- ja terveyspalvelut. Tämän lisäksi palvelujohtaja hoitaa toimintaan ja raportointiin liittyvää jokapäiväistä omistajaohjausta sekä kehittää sote-palveluita yhdessä Eksoten kanssa.

Eksoten kanssa on solmittu palvelusopimus, joka on toteutunut kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän aloittamista lukuun ottamatta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toteutumisen haasteena on ollut joidenkin erikoisalojen rekrytointiongelmat. Hoitotakuu ei ole tästä syystä täysin toteutunut ortopediassa ja pehmytosakirurgiassa. Myös kardiologian poliklinikalle pääsyssä on ollut hitautta.

Terveysasemalla hoitotakuu on toteutunut. Avoterveydenhuoltoon koko Eksoten alueelle on valittu uusi ylilääkäri, jonka tavoitteena on vahvistaa pysyvää lääkäriresurssia. Röntgenhoitajapulan vuoksi röntgenin aukioloajat terveysasemalla ovat jatkuneet kuten edellisenä vuonna, ollen auki 2-3 päivää viikossa.

Ikäihmisten palveluissa on valmisteltu vanhuspäiväkeskusta mukaista rakenneuudistusta vuodeosastopaikkoja vähentämällä. Samanaikaisesti on panostettu kotihoitoon ja kuntoutukseen. Vuonna 2014 alkoi yöpartio ja kotisairaaloiminta. Kotisairaalan tarkoituksena on helpottaa kotiutumista sairaalasta sekä korvata TK-vuodeosastopaikkoja tekemällä kotona hoitotoimenpiteitä, joita aiemmin on tehty vuodeosastolla.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa hoitotakuu on toteutunut, poikkeuksena nuorisopsykiatrian poliklinikan odotusaika hoidon tarpeen arviointiin. Odotusaika oli 4 viikkoa, hoitotakuun ollessa kolme viikkoa.

Kuntalaisten terveyden- ja hyvinvointia on edistetty terveyden- ja sosiaalihuollon lain sekä vanhuspalvelulain mukaisesti: painopisteenä on ollut lapsiperheiden ja murrosikäisten vanhempien vertaistukiryhmät, pitkäaikaistyöttömien aktivointi sekä ikäihmisten osallisuuden vahvistaminen.

Ikä-ihmisten osallisuutta on vahvistettu Vanhusneuvoston tekemän kyselyn avulla, jolla kartoitettiin ikä-ihmisten mielipiteitä kunnassa olevista palveluista. Vastauksia palautui runsaat sata. Niiden mukaan kuntamme ikä-ihmiset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä palveluihin, mutta heitä huolettivat lähipalveluiden pysyminen (sote, Kela, poliisi) sekä liikkuminen palveluidenäärelle. Kysely vahvistaa kunnassa olevan kutsutaksireittien merkitystä.

Pitkäaikaistyöttömyyttä on pyritty vähentämään vahvistamalla kunnan, TYPin, TE-toimiston ja Morovan välistä yhteistyötä. Tämän yhteistyön vahvistaminen jatkuu edelleen vuonna 2015. Lasten ja nuorten vanhemmilla on ollut halutessaan mahdollisuus osallistua 1-3 vuotiaiden ja murrosikäisten vertaistukiryhmiin.

Tekninen osasto

Teknisen osaston toiminta-ajatuksena on tuottaa tekniset toiminnot ja palvelut sekä turvata, ylläpitää ja kehittää kuntayhteisön teknisiä toimintamahdollisuuksia.

Teknisen osaston toiminnasta vastaa osastopäällikkö. Osaston tehtävä on pitää yhteyttä eri viranomaisiin, teknisen lautakunnan asioiden valmistelu, talousarvion valmistelu ja seuranta sekä erilaisten taksojen, vuokrien yms. määrittely ja laskeminen.

Tekninen osasto on jaettu kolmeen hyvin itsenäiseen osa-alueeseen; Rakennusvalvonta- ja kaavoitus, yhdyskuntatekniikka- ja kiinteistöhallinto.

Rakennusvalvonnan ja kaavoituksen alueeseen kuuluu kaavoitukset, rakennusvalvonta, tontit ja maa-alueet sekä Lupa- ja toimitusjaoston asioiden valmistelu.

Toiminnasta vastaa rakennustarkastaja/kunnaninsinööri.

Yhdyskuntatekniikan hallinnon alueeseen kuuluu:

Liikelaitekset, jätehuolto, katuvalaistukset, kadut, kaavatiet puistot ja yleiset alueet, autot ja työkoneet. Tarvittavat konetyöt teiden ja alueiden kunnossapitoon ostetaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta.

Toiminnasta vastaa LVI-tekniikko.

Kiinteistöhallinnon alueeseen kuuluu asunto-osakkeet, asuinrakennukset, yleishallinnon rakennukset, sivistystoimen rakennukset, tekniset rakennukset, tontit ja maa-alueet.

Toiminnasta vastaa kiinteistöpäällikkö

Henkilöstö

Teknisen osaston henkilöstöön kuuluu vakinaisia 19 ja osa-aikaisia 2. Toinen osa-aikainen on työllistettävien esimiehenä ja lisäksi velvoitetyöllistettäviä 2-5 henkilöä. Työllistettävät henkilöt ovat pääasiassa kesäaikaan. Toinen osa-aikainen tekee valmiussuunnitelmia ja kunnallistekniikan päivitystä karttapohjiin. Kunnalla on Lemmin kanssa yhteinen kaavoituksesta vastaava maankäyttöinsinööri, isäntäkuntana Lemi.

*Varsinainen toiminta**Rakennusvalvonta ja kaavoitus.*

Valtuusto hyväksyi loppuvuodesta Taipalsaaren- ja Partakoskentien alueen asemakaavan muutoksen. Myös kortteliin 7. asemakaavamuutos hyväksyttiin sekä Kortteliin 24 ja 57 asemakaavan muutokset.

Lisäksi valtuusto hyväksyi Kaitasaaren ja Kiviniemen ranta-asemakaavamuutokset.

Yhdyskuntatekniikka

Asfaltointitöitä tehtiin mm. Olvenlammella, teollisuusalueella ja terveyskeskuksen pihan I-vaihe. Peltoinlahdentien katuvalosaneeraus II-vaihe toteutettiin vuoden 2014 aikana. Katuvalaisimia pylväineen uusittiin 36 kpl, osa johdotuksista ja yksi katuvalokappi. Lisäksi uutta katuvalaistusta rakennettiin Hiienmäentielle ja Teollisuustielle. Kaava-alueelle asennettiin kaksi paineenkorotusasemaa parantamaan Olvenlammen ja Supanahonalueen vesijohtoverkon painetta.

Heituinlahteen valmistui 1700 metriä pitkä kevyenliikenteen väylä yhdessä kunnan, Ely-keskuksen ja Heituinlahden nuorisoseuran toimesta. Hankkeeseen saatiin myös EU-rahoitusta.

Kiinteistöt

Koulukeskushankkeen taloudellinen loppuselvitys saatettiin loppuun. Terveyskeskuksella ja uudella koulukeskuksella ilmanvaihtokanavat nuohottiin.

Uudella koulukeskuksella tehtiin laajamittaisia sisäilmaselvityksiä, mutta ainakaan talousarviovuoden aikana ei syytä muutamiin sisäilmaoireiluihin löytynyt.

Olkolan kartanon saunan laajennustyöt käynnistyivät loppuvuodesta ja valmistuvat keväällä 2015. Olkkolan kartanohotellin majoitustiloja saneerattiin erityisesti kylpyhuoneiden osalta. Kunnantalolle ja kirkonkylän koululle uusittiin lämmönvaihtimet ja lisäksi tehtiin muita lukemattomia pieniä saneerauksia. Kirkonkylän koulun lukiosiivessä on tehty ulkopuolisen yrittäjän toimesta muutostöitä, joilla yläkerran neljä luokkahuonetta muutetaan kymmeneksi hotellihuoneeksi yrittäjän käyttöön. Kyseiset työt valmistuvat kesäksi 2015, milloin yrittäjän kanssa allekirjoitetaan vuokrasopimus tiloista.

Vuoden aikana tapahtuneita muutoksia

Kunnan maa- ja metsäalueita /rakennuksia myytiin kahdella kaupalla, määräala Riihimäki-tilasta asuntotontin lisämaaksi sekä perintönä saatu pieni tila rakennuksineen tilalla jo asuvalle. Kunta hankki omistukseensa Osuuspankin kiinteistön osoitteesta Kievarintie 1 sekä osti takaisin kaksi satasen tonttia. Myyntitulot kaupoista olivat yhteensä 11 000 € ja maa-alueiden/rakennusten hankintaan käytettiin yhteensä 32 000 €, myyntivoitot 4 950 € ja myyntitappiot 7 €.

Asunto Oy Sahraheikistä myytiin asunto nro 13 (68 m²) ja ostettiin asunto nro 11 (42,5 m²). Asunto Oy Savitaipaleen Säästölästä myytiin asunto nro A3 (52 m²). Myyntitulotyhteensä 211 000 € ja menot varainsiirtoveroineen 102 000 €, myyntivoitot 34 138 €.

Poikkeamat suunniteltuihin investointeihin

Investointeihin varatusta runsaan 2 miljoonan määrärahasta käytettiin n. 1,4 miljoonaa euroa. Yritystoimintaan varattua pysyväisluonteista 0,5 miljoonan euron investointivarausta ei käytetty.

Talousarvioon vuodelle 2015 suunniteltu kunnantalon lämpökeskuksen saneerausta aikaistettiin vuodelle 2014, koska vanha lämmönsiirrin meni epäkuuntoon.

Palotalon vesikatteen pinnoitus siirtyi vuodelle 2015 toteutettavaksi mahdollisen palotalon laajennuksen yhteydessä.

Esai-hallin suunniteltua ilmanvaihtosaneerausta ei paloturvallisuussyistä tarvittukaan. Kevyemmät muutokset pystyttiin toteuttamaan käyttötalouden puitteissa.

Muutokset pystyttiin toteuttamaan investointiosan sisäisin siirtein.

1.5.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kuntalakiin (325/2012) lisätyt säännökset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta tulivat voimaan vuonna 2014. Riskienhallinnan tulee sisältyä kuntakonsernin ja sen organisaatioiden normaaliin toimintaan. Savitaipaleen kunnassa on otettu käyttöön Kuntaliiton valmisteleva riskienarviointilomake, jonka tarkoituksena on tukea riskienarviointia ja -hallintaa johtamisessa ja jokapäiväisessä toiminnassa. Riskienarviointilomake on liitetty osaksi Savitaipaleen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Tässä esitetty arvio riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu jokaisen osaston laatimaan riskikartoitukseen.

Omaisuuksien riskit ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset ja tarvittavat tarkistukset tehdään vuosittain yhdessä vakuutusyhtiön kanssa. Kiinteistöjen asianmukaisella hoidolla sekä tarkoituksenmukaisella hankinnalla ja käytöllä voidaan vähentää taloudellisten riskien uhkaa sekä ylläpitää omaisuuden arvoa. Kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) kattavuutta on laajennettu. Kunnalle tarpeettomia kiinteistöjä on tarvittaessa myyty ja osaan on saatu vuokralaisia.

Toimivan ja tehokkaan sisäisen valvonnan yhtenä edellytyksenä on, että työtehtävät on eriytetty riittävästi. Virheiden ja väärinkäytösten välttämiseksi vastuut on jaettava siten, että tapahtumien hyväksyminen, kirjaaminen ja varojen hoitaminen on jaettu eri tekijöille. Jos yksi ja sama henkilö käsittelee koko tapahtumaketjun tai useampia sen kriittisiä osia, on kyseessä ns. vaarallinen työyhdistelmä. Henkilöriskien osalta keskeinen riski kohdistuu avainhenkilöiden työpanoksen saatavuuteen ja korvattavuuteen mahdollisten työpäivien vaihdosten tai pitkien sairauspoissaolojen tilanteissa. Kaikkien osalla ei korvaavaa henkilöä ole saatavissa ja eräissä tapauksissa esiintyy ns. vaarallisen työyhdistelmän riski. Henkilöstön vähyydestä johtuen ko. tilanteita ei voida täysin välttää. Tapahtumien käsittely on pyritty toteuttamaan siten, että toinen henkilö varmistaa edeltävän työn tai työvaiheet ovat riippuvaisia eri henkilöistä.

Avoimeksi tulleet virat ja toimet on pääsääntöisesti saatu täytetyiksi kelpoisuusehdot täyttävillä henkilöillä.

Henkilöstöriskejä ovat myös työturvallisuuteen, työssä viihtymiseen yms. liittyvät vaaratekijät, joiden osalta lakisääteiset työsuojelu ja työterveyshuolto ovat kunnossa. Lisäksi työhyvinvointikyselyjä tehdään kolmen vuoden välein ja ongelmatilanteisiin puututaan tarvittaessa. Henkilöstön keski-ikä on melko korkea, mikä asettaa haasteita jaksamisen tukemiselle ja ammattitaidon ylläpitämiselle. Lähivuosina eläkkeelle siirtyminen kiihtyy, mikä tuo haasteita rekrytointiin ja johon jokaisen hallintokunnan tulee varautua hyvissä ajoin.

Rahoitusriskejä ovat tulojen ja menojen kertymiseen liittyvät ongelmat sekä lainoihin ja mahdolliseen sijoitustoimintaan liittyvät vaaratekijät. Rahoitusriskejä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja maltillisella sijoitus- ja lainapolitiikalla. Muutama vuosi sitten toteutettujen suurten rakennusinvestointien vuoksi on lainaa jouduttu nostamaan. Lainat on kilpailutettu. Maksuvalmius on vielä hyvä, alhainen kokotaso näkyy ainakin alussa edullisina lainakustannuksina, mutta taloudenpidossa on varauduttava myös mahdollisiin korkojen nousuun. Lainaa on lyhennetty lainasuunnitelman mukaisesti ja tällä hetkellä Savitaipaleella on lainaa vähemmän kuin kunnilla keskimäärin.

Uuden koulukeskuksen taloudellinen loppuselvitys loppuunsaatettiin vuonna 2014. Kunta on myös mukana yhteiskanteessa raakapuukartelliin osallistuneita metsäyhtiöitä vastaan.

Tietojärjestelmien käyttöoikeuksia ja oikeuksien poistoja hallinnoivat keskitetysti järjestelmien pääkäyttäjät. Saimaan talous ja tieto oy (Saita) hoitaa taloushallintojärjestelmien palvelinalustan. Tietojärjestelmien palvelimet on sijoitettu turvattuun asianmukaiseen tilaan. Varmuuskopioinnista on huolehdittu asianmukaisesti. Kunnassa ei ole tullut esiin tietoturvaongelmia. Tietojärjestelmien toimivuudessa on välillä ollut katkoja johtuen Saitan tai jonkun muun operaattorin toimista. Silloin suuri osa hallinnon ja talouden järjestelmistä on käyttökatkolla ja työt eivät etene. Tähän kunta ei voi itse vaikuttaa, koska Saita hallinnoi palvelimia.

Myös sähkökatkos keskeyttää työasematyöskentelyä. Tähän on varauduttu varustamalla tärkeimmät kohteet, mm. kunnantalo, terveyskeskus ja kaukolämpölaitos varavoimakooneella.

Savitaipaleen kunnan asukkaista yli 65-vuotiaita on kolmannes. Kuntalaisten ikääntymisen luo haasteita palvelujen tuottamisessa.

Työmarkkinatilanteen huonontuessa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys aiheuttaa haastetta tehostaa työllistämistoimenpiteitä kuntatasolla sekä kolmannen sektorin avulla.

Lainsäädäntö, kuntien itsemääräämisoikeuden kaventuminen sekä lakien valmistelun heikko taso on myös riski. Se vaikeuttaa toiminnan suunnittelua ja kehittämistä.

1.5.6 Ympäristötekijät

Savitaipaleella ei ole tiedossa olennaisesti kunnan talouteen vaikuttavia ympäristökysymyksiä. Vesihuollon moitteettomaan toimivuuteen on kiinnitetty huomiota eikä ongelmia ole ollut. Pro Kuolimo –yhdistys on toiminut aktiivisesti Kuolimo-järven kokonaisvaltaisen kuormituksen vähentämiseksi. Jätevedenpuhdistamon ympäristölupapäivitys on käsiteltävänä aluehallintovirastossa. Kunnan I luokan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmalle saatiin 50 % rahoitustuki. Hanke käynnistyi vuoden 2015 helmikuussa. Savitaipale on säästynyt suuremmilta myrskyvahingoilta.

1.6 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntalakiin (325/2012) kesällä 2012 lisätyt säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta tulivat voimaan vuonna 2014. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista.

Savitaipaleen kunnassa on hyväksytty sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Savitaipaleen kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen on kuvattu sisäisen valvonnan ohjeissa. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Kunnanjohtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja organisoimisesta kunnan organisaatiossa. Lisäksi hallintosäännössä sekä taloudenhoidon ohjesäännössä on tarkemmin määritelty vastuut toimielimille ja viranhaltijoille, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina.

Esimiehet vastaavat oman yksikkönsä sisäisestä tarkkailusta. Kuntakonsernin osalta sisäisen valvonnan ohjeisto sisällytetään soveltuvin osin konserniohjeeseen.

Sisäinen valvonta on toiminut ohjeen mukaan, eikä erityisiä puutteita ole tilikaudella havaittu. Sisäisen valvonnan ohjetta on päivitetty uuden kuntalain mukaisesti.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Päätöksenteon pohjana kunnassa ovat lainsäädännön lisäksi valtuuston hyväksymä hallintosääntö sekä hyväksytyt strategiat ja toiminta- ja taloussuunnitelmat. Toimintaa on toteutettu ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää hallintotapaa noudattaen. Hallintosääntöä päivitetään ja tarkistetaan säännöllisesti. Myös kunnan strategia on päivitetty.

Asiat on valmisteltu käsiteltäväksi ilman aiheetonta viivytystä, samoin päätöksistä on tiedotettu välittömästi pöytäkirjojen tarkastuksen jälkeen. Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien pöytäkirjat ovat nähtävillä paperitulosteina kirjastossa ja sekä sähköisenä kunnan nettisivuilla. Lisäksi kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston esityslistat julkaistaan kunnan nettisivuilla ennen kokousta.

Esteellisyysäännökset päätöksenteossa on otettu huomioon ja merkitty tapauskohtaisesti pöytäkirjoihin.

Kaikki viranhaltijapäätökset on tehty kirjallisina ja toimitettu ylemmän viranomaisen tietoon kokouksittain. Vuodesta 2013 on käytössä ollut Dynasty-asianhallintajärjestelmä, jolla kokousten esityslistat ja pöytäkirjat tehdään.

Laskujen käsittelykiertoon liittyvien tietojärjestelmän käyttöoikeuksien tarkistus ja havaittujen muutostarpeiden käsittelyä tehdään säännöllisesti

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Toteumaraportit on toimitettu kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Talouden ja maksuliikenteen seuranta on säännöllistä. Varojen käytön valvonta on ollut systemaattista ja säännöllistä kunnan kaikissa toimielimissä eikä valvonnassa ole havaittu olennaisia ongelmia. Tehtävät, vastuut ja velvollisuudet on toimielimittäin määritelty varsin selkeästi.

Riskienhallinnan järjestäminen

Savitaipaleen kunnassa on otettu käyttöön Kuntaliiton valmisteleva riskienarviointilomake, jonka tarkoituksena on tukea riskienarviointia ja -hallintaa johtamisessa ja jokapäiväisessä toiminnassa. Riskienarviointilomake on liitetty osaksi Savitaipaleen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Jokainen osasto täyttää vuosittain riskienarviointilomakkeen omalta osaltaan ja yhteenvetona käsitellään johtoryhmässä. Vakuutusten tarkistuksen yhteydessä päivitetään omaisuusriskivakuutusluettelo. Koko kuntaa koskeva valmiussuunnitelma on tehty ja osa toimialojen omista valmiussuunnitelmista on jo päivitetty. Lisäksi työsuojelelun osalta osastot ovat täyttäneet riskikartoituslomakkeet.

Informaatio ja tiedonkulku

Johtoryhmällä, esimiehillä ja henkilöstöllä on ollut käytettävissään riittävän oikeaa tietoa, oikea-aikaisesti ja riittävän oikeassa muodossa johtamisen ja siihen sisältyvän sisäisen valvonnan kannalta. Tiedonkulkua hoidetaan palaverissa, tiedotustilaisuuksissa ja sähköpostilla. Johtoryhmän muistiot jaetaan henkilöstölle sähköpostin välityksellä. Tiedotusohjeissa on tarkemmin määritelty tiedotuksen menettelytavat.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien arvonsäilyttämiseen tähtäviä toimenpiteitä kehitetään PTS: avulla.

Kunnan kiinteistörekisteri on päivitetty vastaamaan valtakunnallista kiinteistötietojärjestelmää.

Kunta on mukana Lappeenrannan hankintapalveluyksikössä, joka huolehtii sopimusten tekemisestä ja niiden ylläpidosta yhteishankintojen osalta.

Sopimustoiminta

Kunnan eri toimialoja koskevien sopimusten seuranta ja valmistelua on tarkennettu. Yrityksille ja yhteisöille tehtävät vuokrasopimukset sidotaan kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksiin.

Dynasty-asianhallinnassa on otettu käyttöön sopimushallinta, jonne kaikki tehtävät sopimukset kirjataan. Näin sopimusten hallintaa ja seuranta on voitu tehostaa, koska järjestelmä muistuttaa määräajoista.

Sopimukseen sisältyvät indeksiehdot tarkastetaan vuosittain ja sopimukseen liittyvät laskutukset on hoidettu. Alkuperäiset sopimukset on arkistoitu asianmukaisesti.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on osa kunnan normaalia johtamistoimintaa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 17.12.2012. Ohjeeseen on lisätty 15.12.2014 käyttöön otettu Riskienarviointilomake.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta on seurattu talousarviovuoden aikana osavuosisiraportein.

Merkittäviä puutteita ei ole tehtyjen selvitysten yhteydessä havaittu sisäisessä valvonnassa.

Työmarkkinatilanteen huonontuessa ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehityksen johdosta on tehostettu työllistämistoimenpiteitä sekä kolmannen sektorin toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Sisäinen valvonta tuottaa pääosin riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lakien ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

Riskienarviointilomakkeen säännöllinen täyttö ja seuranta tuo selkeyttä ja hallintaa systemaattiseen riskien tunnistamiseen.

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS**2.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut****Tuloslaskelma**

	1.1. - 31.12.2014 <i>1000 euroa</i>	1.1. - 31.12.2013 <i>1000 euroa</i>
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 086	5 379
Maksutuotot	576	674
Tuet ja avustukset	235	219
Muut toimintatuotot	1 144	1 449
	7 041	7 720
Valmistus omaan käyttöön	14	35
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 603	-6 696
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 973	-2 016
Muut henkilösivukulut	-317	-319
Palvelujen ostot	-18 366	-17 353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 441	-1 370
Avustukset	-476	-464
Muut toimintakulut	-337	-406
	-29 500	-28 590
TOIMINTAKATE	-22 459	-20 870
Verotulot	12 356	11 772
Valtionosuudet	11 756	11 494
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	37	54
Muut rahoitustuotot	5	19
Korkokulut	-184	-198
Muut rahoituskulut	0	0
	1 511	2 270
VUOSIKATE	1 511	2 270
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-1 065	-1 113
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
TILIKAUDEN TULOS	446	1 158
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	446	1 158

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2014	2013	2012	2011
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	23,84 %	26,92 %	29,58 %	26,74 %
Vuosikate / Poistot, %	141,88 %	204,08 %	178,43 %	64,44 %
Vuosikate, euroa / asukas	411,81	609,00	493,86	162,54
Asukasmäärä	3 668	3 728	3 762	3 789

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate oli -22,5 miljoonaa euroa. Toimintatuotoilla katettiin 24 prosenttia toimintakuluista eli 76 prosenttia jäi katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuonna 2014 vuosikate oli 1,511 miljoonaa euroa. Vuosikatteen avulla mitataan kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tämä oletus on kuitenkin pätevä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä investointitasoa.

Vuosikate prosenttia poistoista osoittaa, kuinka suuri osa poistoista katetaan vuosikatella. Mikäli prosentti on 100, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Jos vuosikate ylittää poistot, tulorahoitus on ylijäämäinen ja vastaavasti, jos vuosikate alittaa poistot, tulorahoitus on alijäämäinen. Mikäli vuosikate alittaa poistot, kunnan tulorahoitus on heikko ja mikäli vuosikate kattaa poistot talous on tasapainossa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja kulujen erotus. Tilikauden tulos lisää (ylijäämäinen) tai vähentää (alijäämäinen) kunnan omaa pääomaa. Tilikauden ylijäämä Savitaipaleen kunnassa vuonna 2014 oli 445 910,82 euroa.

2.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut**Rahoituslaskelma**

	1.1. -31.12.2014 <i>1000 euroa</i>	1.1. -31.12.2013 <i>1000 euroa</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 511	2 270
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-39	-111
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 366	-804
Rah.osuudet investointimen.	188	0
Pysyvien vast.hyöd.luovutust.	223	479
Toiminnan ja inv. rahavirta	517	1 834
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-12	0
Antolainasaamisten vähennykset	20	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0
Pitkäaik.lainojen vähennys	-661	-581
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	22	533
Korottomien velkojen muutos	102	-13
Rahoituksen rahavirta	-530	-52
RAHAVAROJEN MUUTOS	-13	1 782
Kassavarat 31.12.	5 474	5 487
Kassavarat 1.1.	5 487	3 705

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2014	2013	2012	2011
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-3 118	-3 587	-5 236	
Investointien tulorahoitus, %	128,22 %	282,51 %	210,00 %	12,80 %
Pääomakulujen tulorahoitus, %	82,12 %	163,99 %	131,00 %	12,40 %
Lainanhoitokate	2,00	3,17	2,55	2,32
Kassasta maksut milj. euroa	31,72	30,21	31,00	35,75
Kassan riittävyys, pv	62,98	66,30	43,68	23,12

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Se ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on positiivinen

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo kuinka paljon investointien omahankintakulusta on rahoitettu tulorahoituksella (vuosikate / investointien omahankintakulu). Investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2014 oli 128,22 %.

Pääomakulujen tulorahoitusprosentti on tunnusluku joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden omahankintakulujen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo jää alle yhden, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisää lainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kunnan lainanhoitokate vuonna 2014 oli 2,00

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kunnan kassan riittävyys vuonna 2014 oli 63 päivää.

2.3 Tase ja sen tunnusluvut

TASE	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	273	52
Aineettomat hyödykkeet yht.	273	52
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	727	731
Rakennukset	12 967	13 090
Kiinteät rakenteet ja laitt	1 634	1 638
Koneet ja kalusto	381	477
Aineelliset hyödykkeet yht.	15 709	15 936
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 119	3 183
Muut lainasaamiset	833	841
Sijoitukset yht.	3 952	4 024
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	19 934	20 013
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahj.rahastojen erityiskatt.	461	426
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	461	426
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	825	1 374
Pitkäaik.saamiset yht.	825	1 374
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	638	668
Lainasaamiset	57	27
Muut saamiset	59	0
Siirtosaamiset	546	77
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 299	771
Saamiset yht.	2 124	2 146
Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	5 474	5 487
VASTAAVAA YHTEENSÄ	27 993	28 071

TASE	31.12.2014	31.12.2013
VASTATTAVAA	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	11 773	11 773
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	4 266	3 108
Tilikauden yli-/alijäämä	446	1 158
Oma pääoma yhteensä	16 485	16 039
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	465	430
Toimeksiantojen pääomat yht.	465	430
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.lait	7 531	8 172
Lainat julkisyhteisöiltä	18	32
Saadut ennakot	682	682
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	8 231	8 887
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.lait	641	641
Lainat julkisyhteisöiltä	14	20
Saadut ennakot	123	125
Ostovelat	460	524
Muut velat	146	159
Siirtovelat	1 426	1 247
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 811	2 715
Vieras pääoma yhteensä	11 042	11 602
VASTATTAVAA	27 993	28 071

Taseen tunnusluvut

	2014	2013	2012	2011
Omavaraisuusaste, %	59,15 %	57,39 %	54,40 %	52,53 %
Kertynyt ylijäämä tuhat euroa	4 712	4 266	3 108	2 231
Kertynyt ylijäämä euroa/asukas	1285	1 144	826	589
Suht. velkaantuneisuus - %	35,05 %	37,04 %	39,34 %	42,63 %
Lainat euroa /asukas	2 237	2 378	2 511	2 560
Lainakanta 31.12. tuhat euroa	8 204	8 866	9 446	9 701
Lainasaamiset 31.12.	890	868	865	808
Asukasmäärä	3 668	3 728	3 762	3 789

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Kuntatalouden keskimääräinen omavaraisuusaste on 70 prosenttia, mitä voidaan pitää hyvänä tavoitteena. Mikäli omavaraisuusaste on 50 prosenttia tai alle, kuntataloudessa on merkittävän suuri velkarasite. Savitaipaleen kunnan omavaraisuusaste oli edelleen vuonna 2014 tavoitetason yläpuolella eli 59,15 prosenttia.

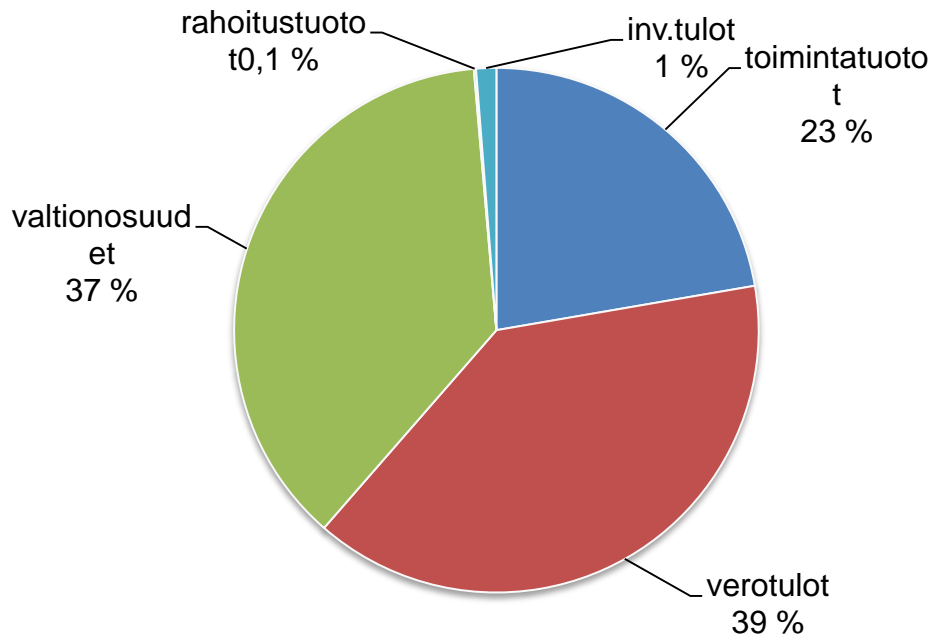
Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksellaan. Keskimääräinen suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kuntasektorilla on 30. Savitaipaleen kunnan velkaantuneisuusprosentti vuonna 2014 oli 35,05.

2.4 Kunnan tuotot ja kulut

2.4.1 Kokonaistuotot

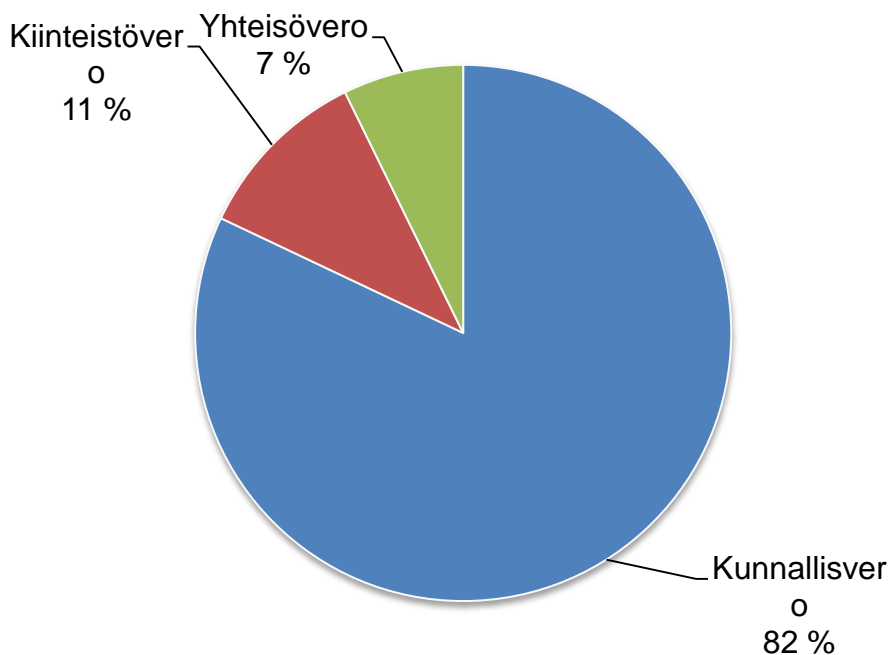
Kokonaistuotot kootaan tulos- ja rahoituslaskelmista ja ne sisältävät vain ulkoiset tuotot. Kunnan kokonaistuotot vuonna 2014 olivat 31,6 miljoonaa euroa. Tuloista 22 % kertyi varsinaisen palvelutoiminnan tuotoista, 39 % verotuloista ja 37 % valtionosuuksista.

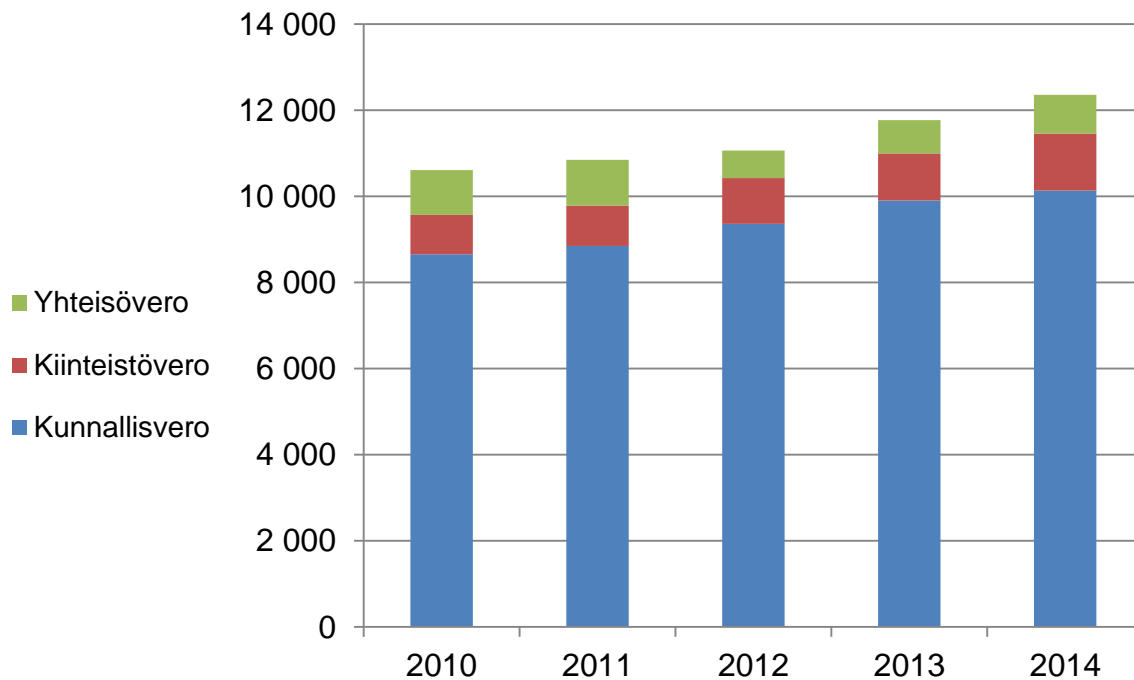
TULOT	1.1.-31.12.2014	%	1.1.-31.12.2013	%
	Euro		Euro	
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	7 041 113,53	22,3 %	7 720 391,32	24,6 %
Verotulot	12 356 074,86	39,1 %	11 772 059,17	37,5 %
Valtionosuudet	11 755 717,00	37,2 %	11 493 845,00	36,6 %
Korkotuotot	37 130,52	0,1 %	54 009,66	0,2 %
Muut rahoitustuotot	4 605,61	0,0 %	18 613,32	0,1 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjaukset				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-39 088,88	-0,1 %	-120 802,12	-0,4 %
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	187 907,74	0,6 %	0,00	0,0 %
Käyttöomaisuuden myyntitulot	223 275,57	0,7 %	478 587,07	1,5 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	20 000,00	0,1 %	8 788,86	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %	0,00	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	31 586 735,95	100,0 %	31 425 492,28	100,0 %

Kuvio 2. Kokonaistuotot v. 2014

Kokonaistuloista suuren ryhmän muodostivat verotulot, 39,1 prosenttia. Verotuloja kertyi yhteensä 12,4 miljoonaa euroa ja ne ylittivät arvioidusta 0,66 miljoonaa euroa. Toteutus oli näin ollen 106 prosenttia. Vuodesta 2013 verotulot nousivat yhteensä 5 %.

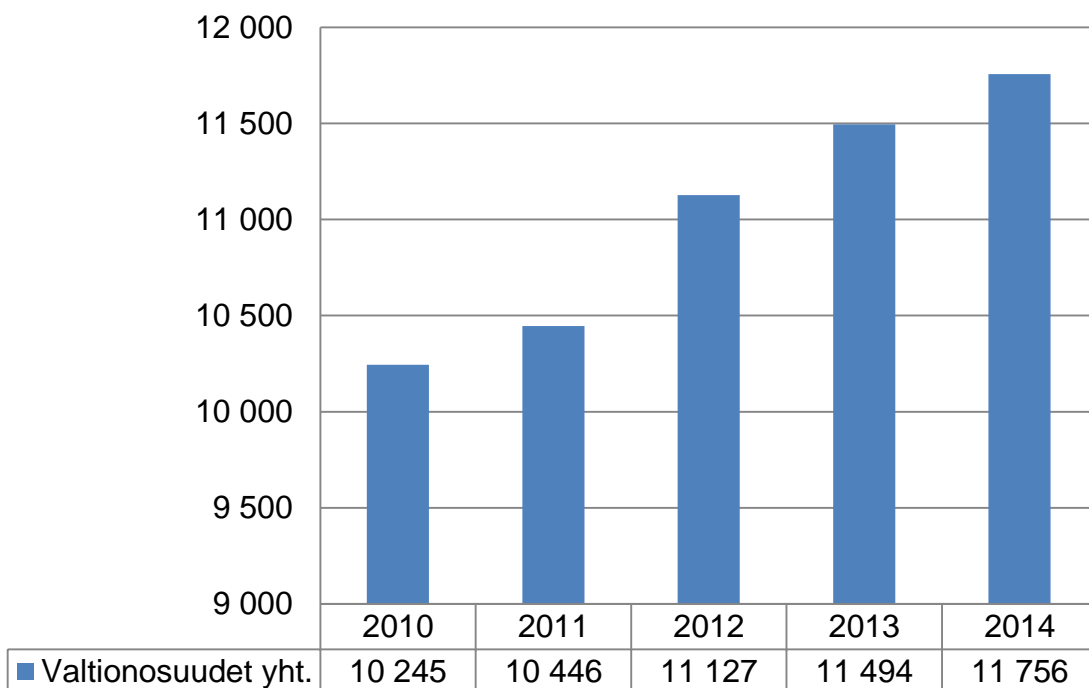
Kunnallisverotuloja kertyi 10,1 miljoonaa euroa eli lisäystä vuoden 2013 lukuun on 2,3 prosenttia. Yhteisöverotulot 0,9 miljoonaa euroa nousivat vuodesta 2013 16 prosenttia. Kiinteistöverotuloja saatiin 1,3 miljoonaa euroa eli 21 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013.

Kuvio 3. Verotulot v. 2014

Kuvio 4. Verotulot vv. 2010 – 2014, 1000 €

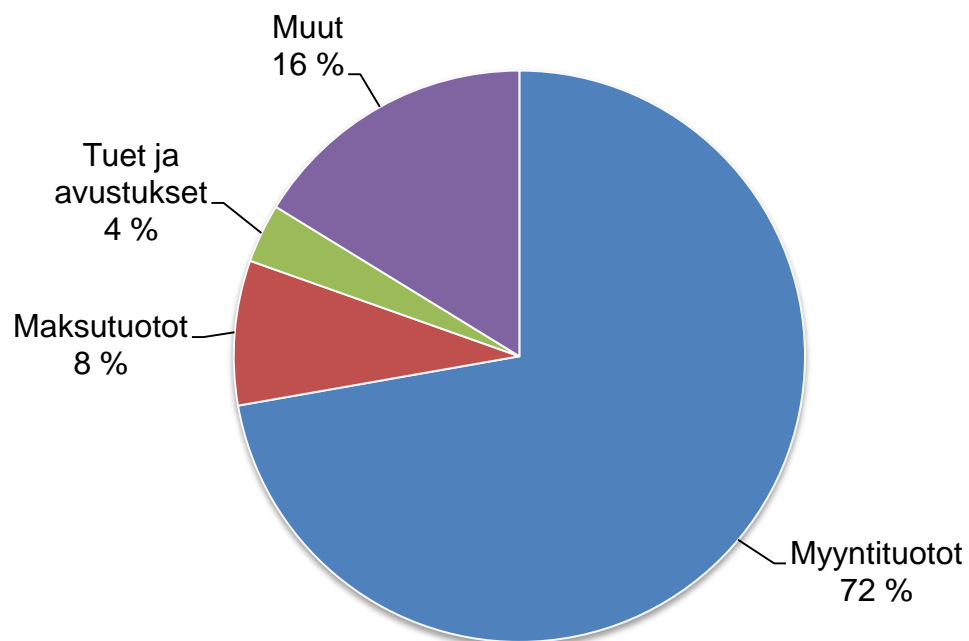
Kunnallisvero	8 653,3	8 853	9 364,3	9 909,5	10 136,7
Kiinteistövero	916,6	937,1	1 061,4	1 091,9	1 321,6
Yhteisövero	1 039,5	1 062,5	642,4	770,7	897,8
Yhteensä	10 609,4	10 852,6	11 068,1	11 772,1	12 356,1

Valtionosuuksia vuonna 2014 saatiin 11,8 miljoonaa euroa eli 2,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2013.

Kuvio 5. Valtionosuudet vv. 2010 – 2014, 1000 €

Toimintatuottoja eli varsinaisen palvelutoiminnan tuloja kertyi vuonna 2014 yhteensä 7,1 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja kertyi 5,6 prosenttia budjetoitua vähemmän.

Kuvio 6. Toimintatuotot v. 2014

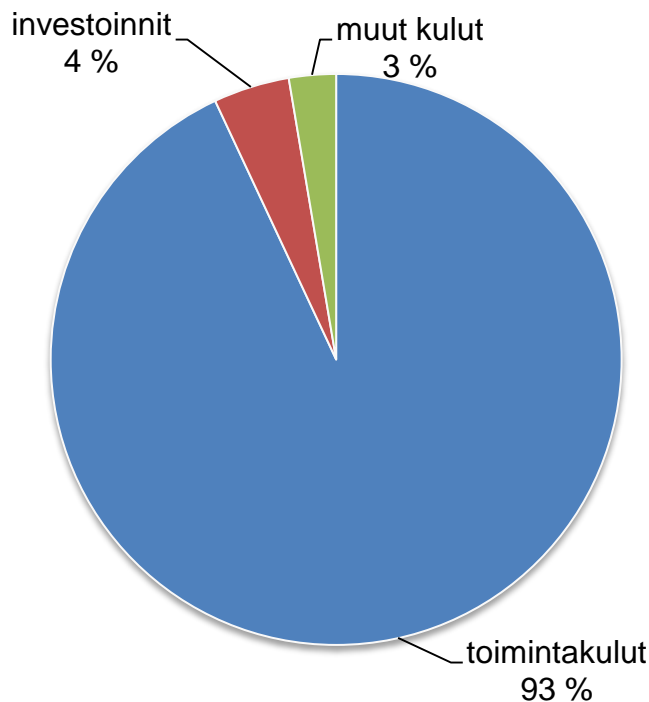

2.4.2 Kokonaiskulut

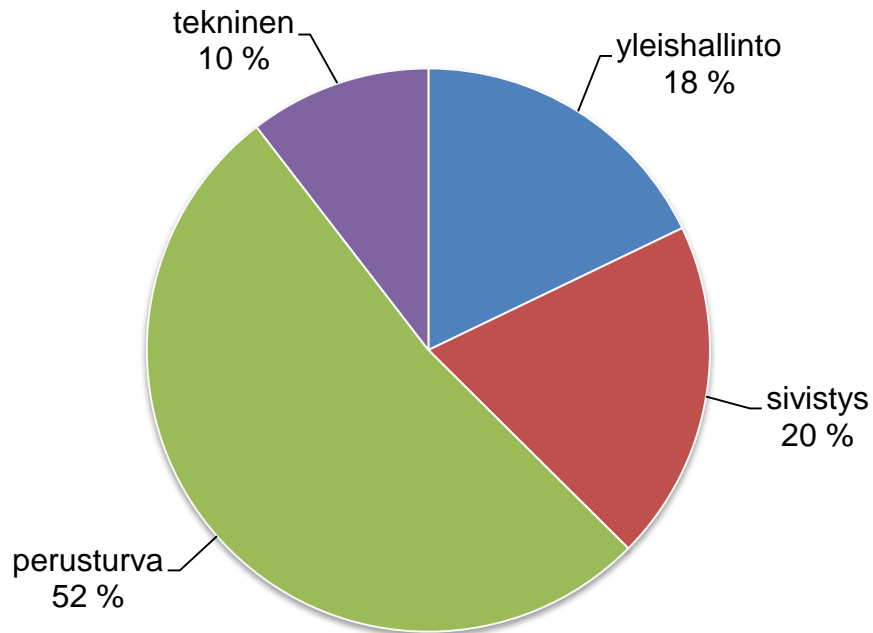
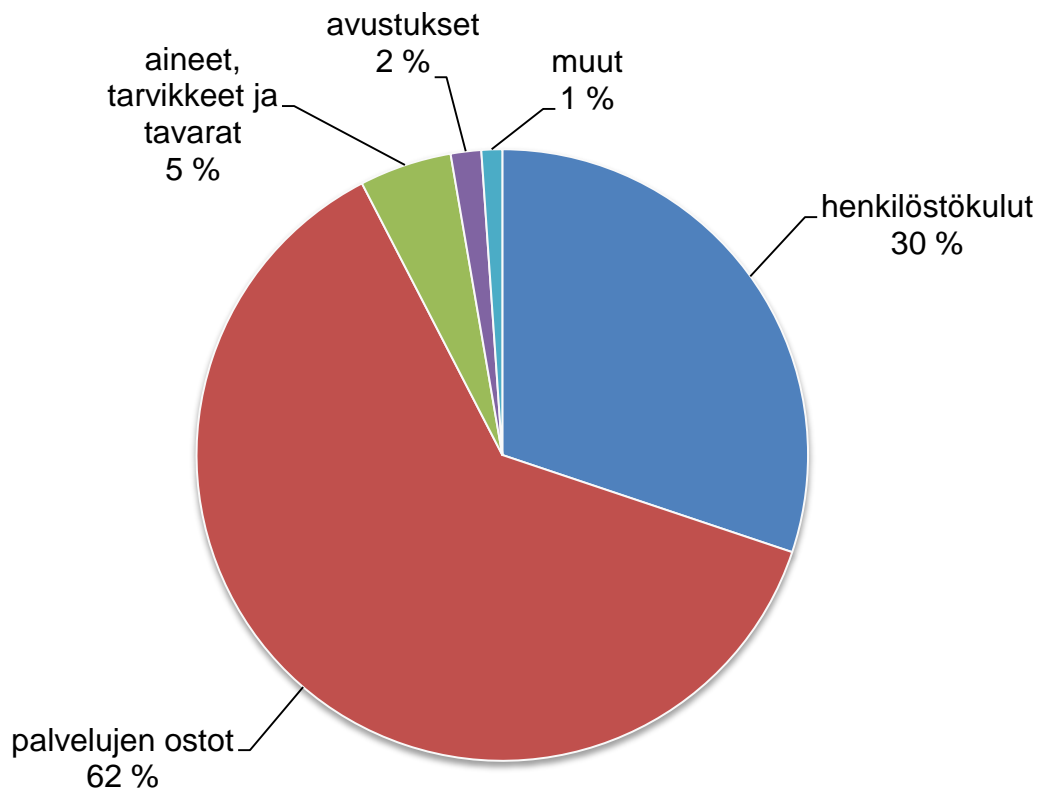
Kokonaiskulut ilman sisäisiä eriä olivat 31,7 miljoonaa euroa. Kuten kokonaistuotot, myös kokonaiskulut kootaan tulos- ja rahoituslaskelman eristä. Kokonaiskuluista 93 prosenttia muodostuu toimintakuluista, 2 prosenttia rahoituskuluista ja 4 prosenttia investoinneista.

MENOT	1.1. -31.12.2014 Euro	%	1.1. -31.12.2013 Euro	%
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	29 513 569,72	93,0 %	28 624 546,46	94,9 %
Valmistus omaan käyttöön	-13 716,03	0,0 %	-34 567,51	-0,1 %
Korkokulut	184 208,72	0,6 %	198 148,52	0,7 %
Muut rahoituskulut	58,65	0,0 %	423,31	0,0 %
Satunnaiset kulut				
Tulorahoituksen korjaukset				
+/- pakollisten varausten muutos	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-7,43	0,0 %	-9 546,86	0,0 %
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 366 021,85	4,3 %	803 609,64	2,7 %
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	11 900,00	0,0 %	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	661 240,39	2,1 %	580 833,96	1,9 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,0 %	0,00	0,0 %
Kokonaismenot yhteensä	31 723 275,87	100,0 %	30 163 447,52	100,0 %

Kuvio 7. Kunnan kokonaiskulut v. 2014

Kunnan kokonaiskuluista suurimman ryhmän muodostivat toimintakulut eli varsinaisesta palvelutuotannosta aiheutuneet kulut. Toimintakulut v. 2014 olivat yhteensä 29,5 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittivat budjetoidun 4 %.

Kuvio 8. Toimintakulut hallinnonaloittain, v. 2014**Kuvio 9. Toimintakulut v.2014**

2.5 Kuntakonserni

2.5.1 Savitaipaleen kunnan konsernirakenne

Omistusosuus

Kuntayhtymät

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmä/ Eksote	3,51 %
Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymä	1,00 %
Etelä-Karjalan Liitto	2,94 %
Itä-Suomen Päihdehuollon kuntayhtymä	0,50 %

Tytäryhtiöt

Kiint. Oy Savitaipaleen Vuokratalot	100,00 %
As Oy Supanahonrinne	100,00 %
Kiint. Oy Supparivi	100,00 %
As Oy Sahramin-Salpa	100,00 %
Savitaipaleen Honkamäki Oy	100,00 %
Kiint. Oy Honkavatro	90,00 %

Osakkuusyhtiöt

Savitaipaleen Jäähalli Oy	45,39 %
Kiint. Oy Savitaipaleen Kirkonkulma	36,00 %
As Oy Savitaipaleen Toritalo	25,00 %
As Oy Pettilä	21,10 %

Muut yhteisöt,

joissa kunnan omistus alle 20 % ja joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen.

As Oy Katajatalo
As Oy Kolikkola
As Oy Satoahven
As Oy Saharaheikki
Kiint. Oy Savitaipaleen Hienmäenrinne
Kiint. Oy Savitaipaleen Torinkulma
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy
Indekon Oy
Kaakkois-Suomen sosiaalialan Osaamiskeskus Oy
Kuntarahoitus Oyj
Kunnan Taitoa Oy
Kuntien Tiera Oy
Neo Industrial Oyj
Osuuskunta Metsäliitto
Saimaan Ammattikorkeakoulu Oy
Saimaan Talous ja Tieto Oy
Tietomaakunta eKarjala Oy
Wirma Oy

2.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanhallitus antaa kunnanhallituksen johtosäännön mukaan kuntaa eri yhteisöjen, laitosten tai säätiöiden toimielimissä edustaville henkilöille ohjeita kunnan kannanottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallitus myös seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista sekä vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä.

Kunnanjohtaja käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioi konsernirakenteen kehittämistarpeita sekä vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä ja raportoi vuosittain toiminnasta kunnanhallitukselle ja havaituista epäkohdista välittömästi.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella.

Savitaipaleen kunnan konserniohjeet on hyväksytty kunnanvaltuustossa 14.12.2009. Konsernia johdetaan ja valvotaan kunnanvaltuuston antaman konserniohjeen mukaisesti. Kunnanvaltuusto on 15.12.2014 § 46 asettanut tytäryhteisöille toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2015. Tavoitteet liitetään konserniohjeeseen. Tavoitteiden toteutuminen raportoidaan v 2015 toimintakertomuksessa.

Kunnanhallitus nimeää toimikaudekseen edustajat konserniyhteisöjen hallinto- ja päätöksentekoelementteihin. Valtuuston puheenjohtaja edustaa kuntaa Ki Oy Savitaipaleen Vuokratiloissa (tytäryhtiö) ja kunnanhallituksen puheenjohtaja Honkamäki Oy:ssä (tytäryhtiö). Kiinteistöpäällikkö toimii kunnan edustajana neljässä tytäryhtiössä; As Oy Supanahonrinne, As Oy Sahraminsalpa, Ki Oy Supparivi ja Ki Oy Honkavatro sekä osakkuusyhtiöissä As Oy Savitaipaleen Toritalo, As Oy Pettilä ja Ki Oy Savitaipaleen Kirkonkulma. Osakkuusyhteisö Savitaipaleen Jäähalli Oy:hyn on edustajaksi valittu kunnanvaltuutettu. Edustajien kautta kunta toteuttaa omistajaohjausta yhtiöissä.

Kuntayhtymistä Eksoten hallituksessa ja valtuustossa kunnan edustajina ovat kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat, Etelä-Karjalan Liitossa (maakuntavaltuustossa) ja Itä-Suomen Päihdehuollon kuntayhtymässä kunnanvaltuutetut. Etelä-Karjalan koulutus-kuntayhtymän valtuustossa Savitaipaleelta on varajäsenenä kunnanvaltuutettu.

Konsernin tytäryhtiöiden isännöinti- ja taloushallinnon tehtävät hoitaa Reim Lappeenranta Oy.

2.5.3 Olennaiset konsernin tapahtumat

As Oy Sahramin Salvalla on kertomusvuonna ollut maksuvaikeuksia asuntojen tyhjillään olon ja mm. vesivahingon aiheuttaman remonttitarpeen takia. Kunta myönsi Sahramin Salvalla 11 900 euron korottoman lainan menetettyjä vuokratuottoja kattamaan ja maksuvaikeuksia helpottamaan. Pidemmän tähtäimen toimet yhtiön tilanteen ratkaisemiseksi ja asuntojen käyttöasteen nostamiseksi ovat työn alla. Ki Oy Savitaipaleen Vuokratiloihin kuuluvien Haapatien rivitalojen peruskorjattavuusselvitys aloitettiin. Sahramin Salvalla tyhjillään olevat asunnot laskivat vuokra-asuntojen käyttöastetta, joka oli 82 %, asukasvaihtuvuus oli 36 %.

Savitaipaleen Jäähalli Oy:lle alunperin vuonna 2006, 177 000 euron lainalle annettu omavelkainen takaus uusittiin 15.12.2014 viiden vuoden ajaksi 158 500 euron lainalle. Kaiken kaikkiaan kunnan takausvastuut konserniin kuuluvissa yhteisöissä pienenevät 0,2 milj. € vuodesta 2013 ja olivat 2014 lopussa 2,007 milj. €.

Kunnan osuus konserniin kuuluvien tytäryhteisöiden, kuntayhtymien ja osakkuusyhtiöiden omasta pääomasta oli v 2014 lopussa 2,396 milj. euroa (1,964 milj v 2013), osuus vieraasta pääomasta 7,567 milj. euroa (7,624 milj v 2013) ja osuus tilikauden voitoista 0,442 milj. euroa (-0,410 milj. v 2013).

Eksote-konsernin ylijäämä oli 12,317 milj. euroa, josta Savitaipaleen osuus oli 432 333 euroa. Edellisiltä tilikausilta on Eksotelle kertynyt konsernialijäämää 36,314 milj. euroa, josta Savitaipaleen kunnan osuus 1 274 634 euroa.

2.5.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Yhteisöt laativat kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksistä on laadittavissa konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös on oltava valmis viimeistään maaliskuun lopussa.

Taloustoimisto määrittää konsernitilinpäätöksen laatimisen aikataulun ja pyytää tarvittavat tilinpäätösasiakirjat konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Tarvittaessa annetaan ohjeita myös kirjanpidon järjestämisestä.

Konserniyhtiöiden viralliset tilinpäätökset, joihin sisältyy tarkastetut tasekirjat, tilintarkastuskertomukset sekä yhtiökokouksen päätös tilinpäätöksen vahvistamisesta (pöytäkirja), tarkistetaan erikseen vuosittain tilinpäätöksen vahvistamisvuoden elokuun loppuun mennessä.

Kunnanjohtaja ja kunnanhallitus antavat tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Konserniin kuuluviin yhtiöihin suositellaan valittavaksi emoyhtiön tilintarkastaja.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tytäryhteisön tulee järjestää riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä.

Tytäryhteisö raportoi kunnanhallitukselle toiminnastaan ja taloudestaan suhteessa valtuuston asettamiin tavoitteisiin konsernijohtoon ja taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistuttua.

Konserniyhteisöt ovat velvollisia tarvittaessa antamaan kunnalle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

2.5.5 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut**Tuloslaskelma**

	2014 (1000)	2013 (1000)
Toimintatuotot	22 898	22 597
Toimintakulut	-44 473	-43 413
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	28	23
Toimintakate	-21 547	-20 793
Verotulot	12 356	11 772
Valtionosuudet	11 756	11 494
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	11	26
Muut rahoitustuotot	28	45
Korkokulut	-240	-257
Muut rahoituskulut	0	-1
	23 910	23 079
Vuosikate	2 363	2 286
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-1 498	-1 526
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		2
Tilikauden tulos	865	762
Tilinpäätössiirrot	23	-6
Vähemmistöosuudet		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	888	756

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2014	2013
Toimintatuotot/toimintakulut %	-51,49 %	-52,05 %
Vuosikate / poistot %	-157,73 %	-149,82 %
Vuosikate euroa / asukas	644,18	613,33

2.5.6 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut**Rahoituslaskelma**

	2014 (1000)	2013 (1000)
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 363	2 286
Satunnaiset erät	0	2
Tulorahoituksen korjauserä	134	134
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 497	2 422
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 774	-1 151
Rahoitusosuudet investointi menoihin	196	14
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	145	266
Investointien rahavirta yhteensä	-1 433	-871
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 063	1 552
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset		
Antolainojen vähennykset	0	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	744
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 032	-864
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-14	-12
Oman pääoman muutokset	0	12
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2	-1
Vaihtomaisuuden muutos	-5	-5
Saamisten muutos	-254	639
Korottomien velkojen muutos	155	-265
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 153	257
RAHAVAROJEN MUUTOS	-89	1 808
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	5 865	5 954
Rahavarat 1.1.	5 954	4 146

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2014	2013
Investointien tulorahoitus	149,69 %	199,13 %
Pääomamenojen tulorahoitus	90,51 %	113,13 %
Lainanhoitokate	2,05	2,27
Kassan riittävyys	45,05	47,57

2.5.7 Konsernin tase ja sen tunnusluvut**Konsernitase**

	31.12.2014 1000 euroa	31.12.2013 1000 euroa
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	227	188
Muut pitkävaikutteiset menot	380	125
Ennakkomaksut	62	104
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	669	418
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	797	796
Rakennukset	18 791	19 025
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 697	1 711
Koneet ja kalusto	831	853
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	56	78
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	22 171	22 463
Sijoitukset:		
Muut osakkeet ja osuudet	1 077	1 111
Joukkovelkakirjalainasaam.	0	0
Muut lainasaamiset	121	121
Muut saamiset	1	1
Sijoitukset yhteensä	1 199	1 233
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	811	1 220
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	90	84
Saamiset:		
Pitkäaikaiset saamiset	1 215	1 765
Lyhytaikaiset saamiset	2 643	1 839
Rahoitusarvopaperit	9	9
Rahat ja pankkisaamiset	5 856	5 946
VASTAAVAA YHTEENSÄ	34 663	34 976

	31.12.2014 1000 euroa	31.12.2013 1000 euroa
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	11 773	11 773
Arvonkorotusrahasto	189	189
Muut omat rahastot	1 078	1 024
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	1 812	1 054
Tilikauden yli-/alijäämä	888	756
Oma pääoma yhteensä	15 740	14 796
VÄHEMMISTÖOSUUDET	84	81
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Poistoero	272	286
Vapaaehtoiset varaukset	233	243
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	1	6
Muut pakolliset varaukset	213	142
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	850	1 261
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	11 089	12 162
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	770	724
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 028	1 052
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	4 384	4 223
Vieras pääoma yhteensä	17 270	18 161
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	34 663	34 976

Konsernitaseen tunnusluvut (1000 euroa)

	2014	2013	2012
Konsernin omavaraisuus, %	47,11 %	44,04 %	42,16 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	36,74 %	39,60 %	41,02 %
Kertynyt ylijäämä	2 700	1 810	1 297
Kertynyt ylijäämä/asukas	736	485	345
Konsernin lainakanta 31.12.	12 116	13 214	13 295
Konsernin lainat euroa/asukas	3303	3545	3534
Lainasaamiset 31.12.	121	121	123
Asukasmäärä	3668	3728	3762

3 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

Savitaipaleen kunnan vuoden 2014 tilinpäätöksessä toimintatuotot toteutuivat 6 prosenttia budjetoitua pienempinä ja toimintakulut toteutuivat 4 prosenttia budjetoitua pienempinä. Toteutunut toimintakate parani 3 prosentilla budjetoidusta. Verotuloja kertyi 6 prosenttia (0,66 milj. euroa) budjetoitua enemmän ja valtionosuudet ylittivät budjetoidun 1:llä prosentilla (0,16 milj. euroa).

Toteutunut vuosikate on 1 510 520 euroa. Poistojen, -1 064 610 euroa vähentämisen jälkeen tilikausi jäi ylijäämäiseksi 445 911 euroa.

Kunnanhallitus esittää, että syntynyt ylijäämä 445 910,82 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämä-tilille.

31.12.2014 edellisten tilikausien ja tilikauden ylijäämää oli yhteensä 4 712 180,66 euroa.

Hyvästä tuloksesta huolimatta vuoden 2015 osalta edellytetään edelleen tiukkaa taloudenpitoa.

4 TOTEUTUMISVERTAILUT

4.1 Käyttötalouden toteutusvertailu

Savitaipaleen kunnan talousarvion käyttötalouden osassa valtuusto asetti tulosaluekohtaiset tavoitteet sekä tuloarviot ja määrärahat toimielimille. Kunnan organisaatio jakautuu edelleen tulosaluetta pienempiin yksiköihin, mutta valtuustoon nähden nettomääräisesti sitovia ovat tulosaluekohtaisesti asetetut luvut ja tavoitteet. Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät.

4.1.1 Keskusvaalilautakunta

4.1.1.1 Vaalit

Tilivelvollinen

Keskusvaalilautakunnan sihteeri

Tulosalueen kuvaus

Kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Kirkonkylä, Välijoki, ja Heituinlahti. Äänestyspaikat ovat kunnanvirasto, Välijoen Männistö, ja Heituinlahden koulu. Ennakkoäänestyspaikka on kirjasto.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Vuonna 2014 järjestettiin Eurovaalit.

Tulosalueen tulosityksiköt

Keskusvaalilautakunta

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	6 200	0	6 200	6 389	189	103
Toimintakulut	-5 730	0	-5 730	-5 817	-87	102
Toimintakate	470	0	470	572	102	122
Poistot	0	0	0	0	0	0

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Äänioikeudet edellisissä vaaleissa	3250	3233	
Äänestyspaikat	3	3	

4.1.2 Tarkastuslautakunta

4.1.2.1 Tilintarkastus

Tulosalueen kuvaus

Tarkastustoimesta vastaa tarkastuslautakunta. Tilintarkastuspalvelut kilpailutetaan Etelä-Karjalan hankintapalveluiden toimesta.

Kustannuksissa on tarkastuslautakunnan kustannukset, tilintarkastuksesta maksettava korvaus sekä tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävien hoidosta 5 % palvelusihteerin palkasta.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Tarkastuspalvelut on kilpailutettu vuosille 2013-2016(2018) Kilpailun perusteella tilintarkastusyhtiöksi valittiin BDO Audiator Ab

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Tot. aste (1-4)
Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-14 200	0	-14 200	-11 054	3 146	78
Toimintakate	-14 200	0	-14 200	-11 054	3 146	78

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Tarkastuslautakunnan kokoukset	8	9	
Ostetut tarkastuspäivät	10	9	

Tulosalueen henkilömäärät henkilötöyvuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Tarkastuslautakunta	0,05	0,05	

4.1.3 Kunnanhallitus

4.1.3.1 Yleishallinto

Tilivelvollinen

Hallintojohtaja

Tulosalueen kuvaus

Yleishallinnon kuluissa ovat kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, toimikuntien, keskustoimiston, Atk-palveluiden, henkilöstöjaoston, työsuojelun (sis. TYKY-toiminnan), taloustoimen, verotuksen, kuntamarkkinoinnin, Sapassi- kesätahtuman ja asiointiliikenteen toimintakulut.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Wirma Lappeenranta Oy:n palveluiden ostosopimus on irtisanottu. Elinkeinoasiamiehen toimi on perustettu ja täytetty.

Eläkejärjestelyistä ja töiden uudelleenorganisoinnista johtuen hallinto-osastolla tuli hieman säästöä henkilötyövuosista.

Tulosalueen tulosityksiköt

Luottamushenkilöhallinto, hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, joukkoliikenne, markkinointipalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut.

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Tot. aste (1-4)
Kesälehdien ja kahden kuntatiedotteen julkaiseminen	3
Tiedottaminen ajankohtaisista asioista internetsivuilla ja mahdollistamalla palautteen antaminen ajankohtaisista asioista myös internetin välityksellä	3
Sapassi- kesätahtuman järjestäminen	3
Kirjanpito ajantasainen. Edellisen kuukauden toteutumaraportit saadaan seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä.	3
Palkkalaskennan virheettömyys (virheitä alle 2 %)	3
Nuorten työllistämistuella avustetaan työnantajia n. 90 nuoren kesätyöstä aiheutuviissa kustannuksissa.	2
Kunta järjestää kutsutaksiliikennettä viidellä reitillä	3
Strategioiden toteutumisen seuranta	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	33 840	0	33 840	41 055	7 215	121
Toimintakulut	-1 163 705	0	-1 163 705	-1 065 264	98 441	92
Toimintakate	-1 129 865	0	-1 129 865	-1 024 209	105 656	91
Poistot	-12 000	0	-12 000	-11 207	793	93

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Seutulipun käyttäjät (myydyt seutuliput)	100		

Tulosalueen henkilömäärät henkilötöyvuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Hallintopalvelut	2,50	2,04	0,46
Henkilöstöpalvelut	0,15	0,19	0,04
Markkinointipalvelut	0,20	0,91	0,71
Talous- ja suunnittelupalvelut	6,10	5,18	0,92
Tulosalue yhteensä	8,95	8,32	0,63

4.1.3.2 Elinkeino- ja maaseututoimi

Tilivelvollinen

Kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus

Paikallisen elinkeinoelämän kehittäminen, maaseutuelinkeinojen edistäminen ja kylätoiminnan aktivointi.

Elinkeinoasiamiehen toimi perustettiin vuoden 2014 keväällä ja täytettiin kesäkuussa 2014.

Paikallisen yrittäjyyden kehittämispainopisteitä on liikunta- ja hyvinvointimatkailun kokonaisvaltainen kehittäminen.

Paikallisen pienyrittäjyyden toimintaedellytyksiä tullaan parantamaan ja kehittämään.

Lomituspalvelulain mukaisesti järjestetään lomituspalvelut paikallisyksikkönä Lappeenrannan kaupungin ja Lemminkäisen, Luumäen, Savitaipaleen Taipalsaaren kuntien alueella.

Etelä-Karjalan maaseututoimelta ostetaan maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Elinkeinoasiamies palkattiin laajalla tehtäväkuvalla. Hän toimii perinteisenä yritysten kehittämishankkeita eteenpäin vievänä yhdyshenkilönä etsien kuhunkin tapaukseen sopivimmat yhteistyökumppanit ja verkottaen paikkakunnan yrityksiä toimimaan yhdessä. Siirryttäessä laajemmasta elinkeinopalveluyhteistyöstä, Wirma, kuntakohtaiseen pystymme kohdentamaan resursseja nopeasti silti unohtamatta yhteistyötä mm. Pro Agrian kanssa. Valmius myös Wirman kanssa yhteistyöhön on säilytetty. Aiempaa tehokkaammin on verkottoiduttu yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa.

Elinkeinoasiamiehen toinen päätehtävä on kunnan markkinointi myös asuinkuntana osallistumalla erilaisiin messutapahtumiin ja käyttämällä tehokkaasti sosiaalista mediaa. Elinkeinoasiamiehen tehtävä on myös olla aktiivinen kunnan tiedottamisessa mediaosaamisensa ansiosta.

Lomituspäivien kokonaismäärä on pienentynyt. Määräaikaisia ja tuntipalkkaisia lomittajia käytetään vähemmän.

Tulosalueen tulosityksiköt

Elinkeinotoimi, kylätoiminta ja lomituspalvelut

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	tot. aste (1-4)
Maksullista lomittaja-apua, h	8 500	9 293	+793	4
Lomituspäivän hinta, €/pv	183	175	-8,24	3
Vuosilomapäiviä lomitetaan, kpl	8 300	7 414	-886	2
Sijaisapupäiviä lomitetaan, kpl	7 300	4 355	-2 945	2

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	3 441 000	0	3 441 000	2 834 417	-606 583	82
Toimintakulut	-3 541 500	0	-3 541 500	-2 938 522	602 978	83
Toimintakate	-100 500	0	-100 500	-104 105	-3 605	104

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Vuosilomahakemuksia kpl/vuosi	330	300	-30
Sijaisapuhakemuksia kpl/vuosi	430	339	-91

Tulosalueen henkilömäärät henkilötövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Lomituspalvelujen hallinto	5	5	-
Lomituspalvelut	70	59	-11
Elinkeinotoimi	-	0,5	0,5
Tulosalue yhteensä	75	64,5	-10,5

4.1.3.3 Ruokahuolto

Tilivelvollinen

Ruokapalvelupäällikkö

Tulosalueen kuvaus

Ruokahuollossa on yksi valmistuskeittiö joka tuottaa koko kunnan ateriapalvelut, sekä kaksi jakelukeittiötä. Keskuskeittiö valmistaa ateriat Koulukeskuksen jakelukeittiöön, Kivikoululle, Heituinlahden koululle, päiväkotiki Kissankeiloon ja Tuulikelloon ja Heituinlahden ryhmäperhepäiväkotii. Edellä mainitut kohteet ovat kunnan omia yksiköitä.

Keskuskeittiöstä toimitettiin ruokapalvelut myös Eksoten yksiköille, jotka ovat Terveysaseman vuodeosasto, Koivukoti, Peiponpesä, Valkama, sekä kotipalveluateriat mukaan lukien Heituinlahti. Lisäksi työpaja Morovaan arkipäivisin.

Keskuskeittiön yhteydessä on arkipäivisin myös henkilöstöruokala, jossa myös Eksoten henkilöstö voi ruokailla.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Eksoten hankkimien kotipalveluaterioiden tarve on lisääntynyt, vastaavasti vuodeosaston asiakaspaikkojen vähentymisen myötä Eksoten ostamat ateriapäivät ovat vähentyneet.

Tulosalueen tulosityksiköt

Ruokahuolto on oma tulosityksikkö, johon kuuluvat keskuskeittiö sekä 2 jakelukeittiötä (Koulukeskuksen jakelukeittiö ja Heituinlahden koulu).

Tavoitteet

Tuottaa aterioita, jotka ovat laadultaan ja hinnaltaan tasapainossa. Koulukeskuksessa on jatkuva asiakastyytyväisyyskysely. Positiivista palautetta on tullut ruoan laadusta ja määrästä. Eritystoiveena on ollut joidenkin ruokien poistaminen ruokalistalta ja vastaavasti toiveruokia on toivottu useammin tarjolle. Myös teemaviikkoja ja teema-ruokapäiviä on toivottu.

Jamix tuotannon ja tilauksen ohjausjärjestelmän käyttöönotto on selkiyttänyt ruokahuollon päivittäistä ateriapalvelun tuotantoa eri yksikköihin. Yksiköt tilaavat päivittäin tarvitsemansa ateriat. Seuranta, laskutus ja raportointi on ajantasaista, ja hävikin määrä on pystytty näin minimoimaan.

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	1 092 850	0	1 092 850	1 169 324	76 474	107
Toimintakulut	-912 450	0	-912 450	-868 393	44 057	95
Toimintakate	180 400	0	180 400	300 931	120 531	167
Poistot	-44 420	0	-44 420	-44 412	8	100

Tulosalueen henkilömäärät henkilötövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Ruokahuolto	11,0	10,62	0,46

4.1.3.4 Projektit

Tilivelvollinen

Kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus

Yhteistyöllä lisää myyntiä BlueSaimaa II

Savitaipaleen ja Luumäen yrittäjähdistykset toteuttivat alueillaan maaseutumatkailuyrittäjien verkostoitumis- ja yhteismarkkinointihankkeet. Yhteistyö ja verkottuminen on huomattu erittäin tärkeäksi ja tarpeelliseksi, joten toimintaa haluttiin viedä eteenpäin koko Lappeenrannan seudulla. Tavoitteena on yritysten verkostoituminen, bench marking, yhteismarkkinointi Karjalan Kannaksen matkailuyritysten kanssa ja uusien yhteismarkkinointimenetelmien kehittäminen. Tuloksena on matkailuyrittäjien vahvistunut verkosto ja tehostunut markkinointi. Hanke vaikuttaa pienten matkailuyritysten menestymiseen tiiviin yhteistyön kehittämisen ansiosta. Hankkeen toteutusajaka on 1.7.2012- 31.10.2014 asti. Hankkeen hyväksytyt kokonaiskustannukset ovat 54 000 euroa, josta kuntarahoituksen osuus on 20 %. Vuoden 2014 osalta Ely-keskuksen hanketuki oli 30 236,41 euroa

Heituinlahden kevyen liikenteen väylä

Hankkeella toteutettiin Heituinlahden kyläkeskukseen 1,7 km:n pituinen kevyen liikenteen väylä. Hanke oli Savitaipaleen kunnan, Elyn ja Heituinlahden Nuorisoseuran yhteishanke. Hankkeen hyväksyty kokonaisrahoitus oli 350 000 euroa. Hankkeen rakentamisesta aiheutuneet kokonaiskustannukset olivat 425 300 euroa. Ely-keskuksen hanketukea saatiin 141 750 euroa, Heituinlahden nuorisoseuran rahallinen osuus oli 8 750 euroa, talkootyön osuus 26 250 euroa. Kunnan osuudeksi jäi 244 392 euroa, kun Elyn: korvaus maantietoimituksesta otetaan huomioon.

Tuuttaks työ? Ikäihmisten palvelu- ja kyytiselvitys

Yhteishanke Savitaipaleen ja Luumäen ikäihmisten palvelutarpeista. Selvityksen pohjalta etsittiin keinoja, joilla voidaan lisätä maaseudun ikäihmisten mahdollisuuksia osallisuuteen. Tarkoituksena on helpottaa liikkumista ja osallisuutta, vähentää ikäihmisten syrjäytymisriskiä sekä parantaa elämänlaatua. Hankkeen toteutusaika oli 1.11.2013 – 31.10.2014. Hankkeen tuloksena laadittiin mm. Savitaipaleen ja Luumäen ikäihmisille palveluoppaat. Hankkeen toteutunut kokonaisrahoitus oli 13 856,78 euroa, josta Ely-keskuksen hankerahaa on haettu 12 187 euroa.

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	0	0	0	39 048	39 048	0
Toimintakulut	0	0	0	-35 838	-35 838	0
Toimintakate	0	0	0	3 210	3 210	0

4.1.3.5 Yhteistoiminnat**Tilivelvollinen**

Kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus

Hankittiin ostopalveluna YTAKE-Ympäristöterveydenhuolto Lappeenrannan kaupungilta (198 481 €), palotoimi Etelä-Karjalan pelastuslaitokselta (279 425 €) ja hankintapalvelu Etelä-Karjalan hankintapalveluilta (5 946 €).

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-494 950	0	-494 950	-483 853	11 097	98
Toimintakate	-494 950	0	-494 950	-483 853	11 097	98

4.1.3.6 Perusturvan hallinto

Tilivelvollinen

Kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus

Savitaipaleen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämismääräys on Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirillä (Eksote).

Kunta vastaa kuntalaistensa hyvinvoinnista, johon kuuluvat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita kunta johtaa omistajaohjauksen avulla. Omistajaohjauksen haasteena on se, että ilman sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kuntakohtaisten raja-aitojen madaltamista synergiaetua ei synny. Eksoten tuottamat raportit sekä tilastotiedot kuntalaisten hyvinvoinnista tuovat tietoa Eksoten tuottamien palveluiden saatavuudesta sekä niiden laadusta. Käytännössä palvelujohtaja tekee omistajaohjaukselta päivittäin olemalla yhteydessä Eksoten henkilöstöön sekä osallistumalla Eksoten johtoryhmiin. Strategisella tasolla omistajaohjaus toteutuu kunnanjohtajan johdolla palvelusopimusneuvotteluissa, joissa sovitaan seuraavan vuoden kunnan maksuosuudesta sekä palveluista. Kunnan neuvotteluryhmään kuuluvat virkamiesten lisäksi hallituksen puheenjohtajat sekä valtuuston puheenjohtajat. Neuvotteluiden tuloksena laaditaan palvelusopimus, jonka hyväksyvät kunnanhallitus sekä sosiaali- ja terveyspiirin hallitus. Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämistä hoidetaan yhteistyössä Eksoten kanssa.

Perusturvalautakunnan lakkauttamisen myötä raportointi sote-palveluista tapahtuu suoraan kunnanhallitukselle.

Talouden ja tavoitteiden toteutuminen

Savitaipaleen kunnan maksuosuus vuonna 2014 oli 15 277 000 euroa

Indikaattoripankki SOTKANet on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tietopalvelu, joka tarjoaa kaikista Suomen kunnista viimeisimpään voimassa olevaan kuntajakoon perustuen keskeisiä väestön hyvinvointia ja terveyttä koskevia tietoja. Viimeisimmät saatavilla olevat luvut ovat vuodelta 2013.

Kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden nettokustannukset yhteensä vuonna 2013 olivat 4169 euroa per asukas. Koko maassa vastaava luku oli 3595 euroa per asukas. Luvut ovat hieman nousseet vuodesta 2012, ollen Savitaipaleella 4113 ja koko maassa 3445. Olennaisin ero Savitaipaleen kunnan kustannusten ja koko Suomen välillä syntyy perusterveydenhuollon kustannuksista. Savitaipaleella nämä kustannukset olivat 1181 euroa per asukas kun koko maassa vastaava luku oli 672. Vuoden 2012 luvut olivat Savitaipaleella 1178 ja koko maassa 663. Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat Savitaipaleen osalta pienentyneet ollen 1186 euroa per asukas ja koko maassa 1133, Vuonna 2012 vastaavat luvut olivat Savitaipaleella 1225 ja koko maassa 1067. Sosiaalitoimen nettokustannukset olivat hieman pienemmät Savitaipaleella (1659 per asukas), kuin koko maassa (1763 per asukas). Vastaavat luvut vuonna 2012 olivat Savitaipaleella 1618 ja koko maassa 1690.

Kelan ikävakioidu sairastavuusindeksi vuonna 2013 Savitaipaleen osalta on 95,3. Sairastavuusindeksi on pienentynyt jo useamman vuoden ajan.

Savitaipaleella on hyvät lähipalvelut. Vahvuutena on esimerkiksi hyvät lääkäriresurssit. Valtakunnallisen vanhuspalveluiden rakennemuutoksen myötä kotona annettavaa hoitoa on vahvistettu ja laitospaikkoja on vastaavasti vähennetty.

Vanhusneuvoston hallinnoima hanke Tuuttaks työ? Ikäihmisten palvelu- ja kyytiselvitys- projekti toteutettiin Savitaipaleen alueella. Hankkeella vahvistettiin ikäihmisten mahdollisuutta osallistua senioreille tarjottavien palveluiden kehittämiseen vanhuspalvelulain hengen mukaisesti. Hankkeessa toteutetun kyselyn mukaan ikäihmiset ovat huolissaan lähipalveluiden säilymisestä (sote, poliisi, kela, pankki, kauppa). Toisena asiana nousi esille liikkuminen haja-asutusalueilta taajamaan. Kyselyn tulos vahvisti Savitaipaleella jo usean vuoden ajan toimineen kutsutaksijärjestelmän tärkeyttä.

Sähköinen hyvinvointikertomus on tehty ja lapsiperheillä on ollut mahdollisuus osallistua vertaistukiryhmiin.

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	437 000	0	437 000	437 325	325	100
Toimintakulut	-15 848 000	0	-15 848 000	-15 773 808	74 192	100
Toimintakate	-15 411 000	0	-15 411 000	-15 336 483	74 517	100
Poistot	-17 520	0	-17 520	-17 515	5	100

4.1.4 Sivistyslautakunta

4.1.4.1 Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen

Sivistystoimen tavoitteena on yhdessä kunnan muiden hallintokuntien kanssa kehittää ja uudistaa osaston toimialaa kunnan strategisten tavoitteiden suuntaisesti sekä taata kuntalaisille mahdollisimman hyvät sivistystoimen palvelut.

Tulosalueen kuvaus

Sivistysosasto tuottaa koulutuksen, kulttuuritoimen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-ajantoimen hallintopalvelut. Vapaa-ajantoimi sisältää myös nuorisotoimen, joka on useita vuosia hoidettu ostopalveluna Savitaipaleen Nuorison Tuki ry:ltä.

Tavoitteena on luoda yhdessä sivistystoimen eri tulosyksiköiden kanssa laadukkaat ja edulliset palvelut varhaiskasvatuksessa, koulutuksessa, kulttuuri- ja kirjastopalveluissa sekä vapaa-ajan palveluissa. Aktiivinen tiedottaminen sekä yhteistyön kehittäminen sidosryhmien ja naapurikuntien kanssa ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Koulukuljetusten järjestäminen on yksi palvelukokonaisuus esi- ja peruskoululaisille sekä lukiolaisille. Lisäksi järjestetään kerhokuljetukset sitä tarvitseville.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2014 alusta kuntaan on perustettu sivistystoimenjohtajan virka, johon palkattu viranhaltija irtisanoutui koeaikana. Uusi sivistystoimenjohtaja otti viran vastaan elokuun alussa. Viranhaltijan työpanoksesta on myyty puolet Lemminkäiselle kunnalle sopimuksen perusteella.

Tulosalueen tulosyksiköt

Sivistystoimen hallinto

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Viranhaltijapäätösten käsittelyaika	viikko	3		
Lautakuntakäsittelyn aika	kuukausi	2		

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	38 000	0	38 000	47 319	9 319	125
Toimintakulut	-188 120	0	-188 120	-171 231	16 889	91
Toimintakate	-150 120	0	-150 120	-123 912	26 208	83

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosyksiköittäin

Tulosyksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Sivistystoimen hallinto	1,50	1,57	0,07

4.1.4.2 Koulutus

Tilivelvollinen

Koulukeskuksen rehtori ja Heituinlahden koulun johtaja

Tulosalueen kuvaus

Tulosalue sisältää perusopetuksen, lukion ja muun toisen asteen koulutuksen. Tulosalueen tavoitteena on tarjota laadukasta perusopetusta ja kilpailukykyistä lukio-koulutusta.

Kunnassa on yksi perusasteen 1-6 luokan opetusta antavaa Heituinlahden koulu ja 1-9 luokkien opetusta antava Europaeuksen koulu. Europaeuksen koulussa on kaksi pienluokkaa, missä annetaan erityisen tuen opetusta 1-9 luokkien oppilaille. Pienluokalla opiskelee sekä Lemminkäisen kunnan oppilaita. Kunnassa toimii yksi päivälukio. Lukiossa voi opiskella myös aikuisten opetussuunnitelman mukaan.

Koulut laativat vuosittain lukuvuoden työskentelyä koskevan työsuunnitelman. Työsuunnitelmat hyväksytään sivistyslautakunnassa. Kukin koulu arvioi lukuvuoden päättyessä toimintaansa ja sitä kuinka työsuunnitelman tavoitteisiin on päästy. Arvioinnit esitetään sivistyslautakunnan hyväksyttäväksi ja liitetään työsuunnitelmaan.

Heituinlahden koulun ja Europaeuksen koulun työsuunnitelmia valmistellaan yhteistyössä.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Perusopetuksen tavoitteet ovat lukuvuoden 2014-2015 työsuunnitelman mukaan seuraavat:

- eri ikäluokkien koulun toimivuuden edelleen parantaminen
  - o kummioppilas,-luokkatoiminta
  - o mummo&vaari
- hyvien käytöstapojen edistäminen
- Kuolimo-teeman edelleen kehittäminen
- oppilaiden osallisuuden laajentaminen mahdollisimman monia koskevaksi
- rehtorijärjestelmän tulevaisuuden 1.8.2015 ratkaiseminen niin, että eri kouluasteiden tarpeet tulevat mahdollisimman hyvin huomioiduiksi

Perusopetuksessa opiskellaan 20.6.2005 sivistyslautakunnan hyväksymän opetussuunnitelman mukaisesti. Lukion opetussuunnitelma on uudistettu lukuvuodesta 2007-2008 lähtien. Perusopetuslaki muuttui 1.1.2011 erityisen tuen ja oppilashuollon osalta. Näiltä osin Savitaipaleen sivistyslautakunta hyväksyi opetussuunnitelman täydentämisen ja muutoksen 21.6.2011. Opetussuunnitelman muutos otettiin käyttöön 1.8.2011 alkaen. Perusopetuksen ja lukion oppilas- ja opiskelijahuollon uudet määräykset on otettu käyttöön 1.8.2014.

Peruskoulun ja lukion uusien opetussuunnitelmien laatiminen jatkuu. Uudet opetussuunnitelmat on tarkoitus ottaa käyttöön 1.8.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 43 700 euroa opetusryhmien pienentämiseen ja samanaikaisopetukseen lukuvuodelle 2014-2015. Syksyllä 2014 opetusryhmäkokojen pienentämiseen saatiin 15 000 euroa valtion lisätalousarviosta.

Liikkuva koulu-hankkeeseen saatiin 6000 euron perusavustus. Lisäksi Europaeuksen koulu sai 2000 euron palkinnon Etelä-Suomen Aluehallintoviraston tunnustuksena liikkuva koulu-toiminnasta. AVI antoi vielä 4000 euron lisäavustuksen Savitaipaleelle muualla käyttämättä jääneistä avustuksista. Näin Liikkuva koulu-hankkeen kokonaisavustussumma lukuvuodelle 2014-15 oli 12 000 euroa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt yhteisesti Länsi-Saimaan kuntien (Savitaipale, Lemi, Luumäki, Taipalsaari) opetushenkilöstön Osaava- täydennyskoulutukseen 40 000 euroa vuodelle 2014-15. Savitaipaleen osuus on 10 600 euroa. Länsi-Saimaan Osaava-hanke sai nyt hankerahaa toisena vuonna peräkkäin. Savitaipale koordinoi hanketta.

Koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen Opetushallitus on myöntänyt 12 000 euroa. Lukuvuonna 2014-15 aloitettiin 1-2 luokilla joustava koulupäivä-toiminta. Näin saatiin alaluokille kerhotoimintaa keskelle päivää. Myös puolen tunnin pitkällä välitunnilla 12.50-13.20 tarjottiin aiemman välituntiliikunnan lisäksi kerhoja. Näin pystyttiin kohdistamaan avustusrahat paremmin varsinaiseen toimintaan ja säästämään kerhokuljetuksissa.

Lukion opiskelijamäärä laski 85:stä 73:een, kun iso ikäluokka (32) valmistui ja lukion aloittajia oli 22. Seuraavana vuonna opiskelijamäärä todennäköisesti nousee jonkin verran, kun omassa koulussa on peruskoulun yhdeksännellä luokalla yli 50 oppilaan ikäluokka.

Opiskelijamäärän kannalta keskeinen asia on se, että oman perusopetuksen lukioon lähtevät oppilaat suuntautuvat omaan lukioon ja lukioon lähtevien suhteellinen osuus yhdeksäsluokkalaisista on riittävän korkea. Viime vuosina opiskelijoita on tullut ilahduttavan paljon myös naapurikunnista, Lemiltä ja Taipalsaarelta sekä myös Lappeenrannan kaupungista. Syksyllä 2014 aloitti kaksi opiskelijaa Lemiltä, yksi Taipalsaarelta ja kaksi maakunnan ulkopuolelta. Tarvittavien koulukuljetusten järjestäminen on taloudellisesti haastavaa, mutta takaa osaltaan joillekin opiskelijoille mahdollisuuden valita Savitaipaleen lukio opiskelupaikaksi.

Kilpailuun opiskelijoista pyritään vastaamaan sekä korostamalla Savitaipaleen lukion turvallista peruslukioluonnetta, pysyvää ja pätevää opettajakuntaa ja hyvää seuranta- ja ohjausta pienessä lukiossa että tarjoamalla mielenkiintoisia erityiskursseja. Uusi koulukeskus tarjoaa myös uudenaikaiset ja toimivat opetustilat ja opetusvälineet. Opiskelijoiden henkilökohtaiset kannettavat tietokoneet antavat myös mahdollisuuden hyödyntää tietotekniikkaa ja verkkoyhteyksiä joustavasti opetuksessa ja opiskelussa.

Lukion haasteena on lukioverkon karsimissuunnitelmat. Valtionosuudet tulevat laskemaan ja mahdollisesti lukion järjestämislupa on uhanalainen. Lähivuosina lukiossa suunnitellaan uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa sekä syksyllä 2016 porrastetusti alkavien sähköisten ylioppilaskirjoitusten järjestämistä.

Tennispainotusta tullaan tarjoamaan edelleen mahdollisuutena hyödyntää sekä paikallista palvelutarjontaa että opiskelijan omia vahvuuksia.

Vuodesta 2009 kunta on myynyt luokkamuotoisen erityisopetuksen palvelut myös Lemin kunnalle.

Tulosalueen tulosityksiköt

Peruskoulutus, sisältää sairaala- ja vammaisopetuksen.
Toisen asteen koulutus.

Tavoitteet**Tuloksellisuustavoitteet**

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. Aste (1-4)
Vaikuttavuus				
Kelpoisuusehdot täyttävien opettajien osuus peruskoulun opettajista	100 %	x		3
Kelpoisuusehdot täyttävien opettajien osuus lukion opettajista	100 %	x		3
Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen jatko-opiskeluun	100%	x		3
Lukio-opiskelijat % ikäluokasta	50 %	x		3
Kunta- ja/tai koulukohtaisesti tehtyjen valtakunnallisten kokeiden keskiarvo ja hajonta verrattuna koko maan em. kokeisiin. Vertailu esim. joka kolmas vuosi	x			
Omasta peruskoulusta omaan lukioon tulevien osuus lukioon lähtevistä.	90%	100%		4
Ylioppilastutkinnon suorittaneiden prosentuaalinen osuus lukiokoulutuksen kolme vuotta aikaisemmin aloittaneista	95%	x		3
Lukion keskeyttäneiden prosentuaalinen osuus vuoden aikana	>5%	x		3

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2014

Oppilaan ja opettajan näkökulma	Mittarin tavoitearvo TA 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. Aste (1-4)
Oppilaiden ja huoltajien tyytyväisyys -kyselyt	x	x		3
Henkilöstön tyytyväisyys, kysely joka toinen vuosi	x	x		3
Oppilaiden hyvinvointi- ja ohjauspalvelut - opetuksen laadun kehittäminen	x	x		3

Taloudellinen näkökulma	Mittarin tavoitearvo TA 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. Aste (1-4)
Oppilaskohtaiset oman toiminnan bruttokustannukset (ilman kotikuntakorvauksia)				
perusopetus	8 357	8 539	182	2
lukio	9 396	9 110	286	4
Oppilaskohtaiset koko toiminnan bruttokustannukset (ilman kotikuntakorvauksia, ilman poistoja)				
perusopetus	9 313	9 634	321	2
lukio	10 333	9 966	367	4

Opetusryhmien vaihteluväli	Mittarin tavoitearvo TA 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. Aste (1-4)
yhdysluokat 1-2	<18 opp.	13		3
yhdysluokat 3-6	<22 opp.	7-16		3
ei-yhdysluokat 1-2	< 22 opp.	18-22		3
ei yhdysluokat 3-6	<25 opp.	17-28		2
perusop.ryhmät luokat 7-9	< 18 opp	16-25		2
ainekoht.opetusryhmät luokat 7-9	>6<25 opp.	x		3
- pienluokat	8-9			

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	363 300	0	363 300	476 549	113 249	131
Toimintakulut	-3 470 520	0	-3 470 520	-3 587 679	-117 159	103
Toimintakate	-3 107 220	0	-3 107 220	-3 111 130	-3 910	100
Poistot	-80 015	0	-80 015	-85 950	-5 935	107

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Toimintakate			
- Peruskoulutus	2 372 720	2 411 067	38 347
- Lukio	734 500	700 063	34 437
Koulukuljetuskustannukset			
- Peruskoulut	265 100	329 080	63 980
- Lukio	95 000	104 665	9 665
Oppilasmäärät, painotettu keskiarvo			
- Heituinlahden koulu	35,5	33,8	1,7
- Europaeuksen koulu 1-6 lk	153,4	154,9	1,5
- Europaeuksen koulu 7-9 lk	131,9	130,5	1,4
Yhteensä 1 – 9 peruskoulu	320,8	319,2	1,6
Lukio	80,8	80,0	0,8
Tuntiresurssit (tuntia / oppilas)			
- Heituinlahti	2,30	2,39	0,09
- Europaeus 1-6	1,31	1,41	0,10
- Europaeus 7-9	2,16	2,01	0,15
- Erityisopetus (vkt)	110	106,50	3,50
- Lukio kokonaisresurssi	200	208,10	8,10
Opetusryhmäkoko oppilasta			
- yhdysluokat 1-2	<18 opp.	13	
- yhdysluokat 3-6	<22 opp.	7-16	
- ei-yhdysluokat 1-2	< 22 opp.	18-22	
- ei yhdysluokat 3-6	<25 opp.	17-28	
-perusop.ryhmät luokat 7-9	< 18 opp	16-25	
-ainekoht.opetusryhmät luokat 7-9	>6<25 opp.		
- pienluokat	8-9		

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

TULOS- YKSIKKÖ	2014	Toteutunut	Poikkeama
Peruskoulutus	33,5	37,79	4,29
Toisen asteen koulutus	8,3	7,47	0,83
Tulosalue yhteensä:	41,8	45,26	3,46

4.1.4.3 Kulttuuripalvelut

Tilivelvolliset

Kirjastotoimenjohtaja
Kulttuurisihteeri

Tulosalueen kuvaus

Kulttuuripalvelut muodostuvat kirjaston ja kulttuuritoimen palveluista.

Kirjasto tarjoaa kunnan kaikille asukkaille tasapuolisesti mahdollisuuden sivistykseen, virkistykseen sekä jatkuvaan tietojen ja taitojen kehittämiseen tietoyhteiskunnassa. Kirjasto toimii kunnan tietokeskuksena, tukee paikkakunnan opiskelutoimintaa ja toimii myös kuntalaisten olohuoneena. Tehtäväänsä kirjasto toteuttaa tarjoamalla kuntalaisten käyttöön ajanmukaiset tilat, monipuolisen kirja- ym. aineiston, atk-laitteet sekä henkilökunnan asiantuntemuksen. Kirjasto muodostaa kattavan sivistyksellisen ja teknisen tietopalveluinfrastruktuurin. Sen tarjonta toteuttaa tietopalveluyhteiskunnan perusoikeuksia, edustaa tiedon ja kulttuurin kokonaisuuden saatavuutta sekä opettaa tietoyhteiskunnan kansalaistaitoja. Kirjasto lisää myös yleistä viihtyvyyttä ja ehkäisee syrjäytymistä.

Kulttuuritoimen palvelut järjestetään yhdessä paikkakunnan yhdistysten ym. toimintaryhmien sekä taidekoulujen kanssa. Asiakkaita ovat sekä paikkakunnan oma väki että kesäasukkaat ja matkailijat sekä naapurikuntien asukkaat. Tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa kuvaa kulttuurimyönteisestä ja aktiivisesta kunnasta. Pääpaino on lasten ja nuorten kulttuuri- ja taidekasvatuksessa.

Taiteen perusopetuksen järjestämisestä (musiikki ja kuvataide) on tehty sopimukset Savitaipaleen musiikkikoulun ja Savitaipaleen lasten ja nuorten kuvataidekoulun kanssa. Lappeenrannan musiikkiopistolle on annettu maksusitoumus savitaipalelaisista opiskelijoista sekä yhden paikan osalta Savonlinnan musiikkiopistolle. Syyslukukaudella 2014 musiikkiopistossa aloitti neljä savitaipalelaista oppilasta ja Savonlinnan Musiikkiopistossa yksi.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Kirjasto

Henkilökuntaa on kirjastotoimenjohtaja, kirjastovirkailija sekä kulttuurisihteeri-kirjastovirkailija (0,40 % työajasta kirjastovirkailijana) eli yht. 2,4 htv. Kesäajaksi on varauduttu kesäharjoittelijan palkkaukseen. Kesäharjoittelijoina pyritään työllistämään sivistustoimen muissa yksiköissä toimivia työntekijöitä.

Etelä-Karjalan kirjastojen yhteisen Aurora-kirjastojärjestelmän ja kuljetusten myötä kirjastopalvelut tehostuvat ja yhdenmukaistuvat. Heili-kirjastokimpalla on yhteinen aineisto- ja lainaajarekisteri, yhteiset käytösäännöt ja maksut. Lisäksi maakunnallista kirjastoyhteistyötä tehostetaan alueen kirjastoasiakkaiden hyödyksi yhteisen kokoelmapolitiikan myötä. Peruskoululaisten kirjaston käytön ja lukemisharrastuksen edistämiseksi tehdään yhteistyötä koulujen kanssa.

Kulttuuritoimen budjetin yhteyteen omalle Metku-menokohdalle on varattu 2500 € määräraha Etelä-Karjalan Lastenkulttuurikeskus Metkun kanssa tehtävään toimintaan.

Tulosalueen tulosityksiköt

Kulttuuripalvelut

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo TA 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Palvelutason arviointi: kerran valtuustokauden aikana suoritetaan asiakastyytyväisyyskysely E-Karjalan kirjastojen yhteistyönä tai sitten omana arviointina.				3
Kulttuuritoimessa keskitytään pääasiassa lasten kulttuuri- ja taidekasvatukseen. Lapsille järjestetään tapahtumia vähintään kerran kuukaudessa.				3
Vuotuisjuhlien, teematapahtumien ja kulttuuriretkien järjestäminen aikuisväestölle yhdessä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa.				3
Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen: yhteistyö koulujen ja päiväkodin kanssa.				2
henkilöstön ammattitaidon jatkuva kehittäminen: jokainen osallistuu vuosittain täydennyskoulutukseen				2

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	5 300	0	5 300	6 133	833	116
Toimintakulut	-214 730	0	-214 730	-198 718	16 012	93
Toimintakate	-209 430	0	-209 430	-192 584	16 846	92
Poistot	-2 400	0	-2 400	-2 070	330	86

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Lainat	55 000	56 948	1 948
Asiakaskäynnit	32 000	31 560	440
Verkkokäynnit	5 500	7 953	2 453
Lainaukset/asukas	14,62	15,27	0,65
Kirjastoaineiston hankinta	41 000	37 653	3 347
Kirjaston toimintakate, e	-157 855	-146 249	11 606
Menot/laina, e	2,9	2,6	0,3
Menot/käynnit, e	4,2	3,7	0,5
Menot/asukas, e	42	39	3
Kunnan tuki musiikkikoululle, e	12 400	12400	
Kunnan tuki kuvataidekoululle	6 300	6300	
Nuorten kuvataidekoulussa opiskelevat, lkm	35	35	
Musiikkikoulussa opiskelevat, lkm	67	65	2
Kulttuuritoimen toimintakate, e	49 880	44 700	5 180

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014 kaikki	Toteutunut	Poikkeama
Kirjastopalvelut	2,65	2,55	0,10
Kulttuuritoimi	0,3	0,30	
Tulosalue yhteensä:	2,95	2,85	0,10

4.1.4.4 Vapaa-ajan palvelut

Tilivelvollinen

Liikuntatoimenohjaaja

Tulosalueen kuvaus

Vapaa-ajan palvelut -tulosalueen tavoitteena on, että mahdollisimman monet kunnan asukkaat käyttävät Savitaipaleen monipuolisia liikuntaharrastusmahdollisuuksia ja että myös naapurikuntien asukkaat ostavat Savitaipaleen liikuntapalveluja. Kunta tekee yhteistyötä seurojen kanssa liikuntatapahtumien järjestämisessä, terveysliikunnan kehittämisessä ja liikunnallisen iltapäivätoiminnan järjestämisessä. Liikuntatoimi tekee yhteistyötä koulujen kanssa fyysisesti aktiivisen koulupäivän toimintamallien kehittämisessä (Savitaipaleen liikuttavat koulut 2014–2015). Liikuntatoimi mentoroi EKL ry:n alaisena Luumäen ja Taipalsaaren kuntia näissä kunnissa syksyllä 2013 alkaneissa Liikkuva Koulu – hankkeissa.

Liikuntapalvelut tuotetaan yhdessä savitaipalelaisten seurojen ja järjestöjen kanssa. Kunta ostaa uimahallipalvelut Toimintakeskus Suvannosta 105 700 €:lla siten, että yleisövuoroja on 24 h/viikko. Lasten uimakoulu järjestetään yhteistyössä Toimintakeskus Suvannon uimaopettajan kanssa huhti-toukokuussa. Altaan vuokra ja toisen uimaopettajan työ ostetaan Savitaipaleen Vanhaintuki ry:ltä noin 3 000€:n hintaan. Jää- ja curlingaikaa kunta ostaa Savitaipaleen Jäähalli Oy:ltä 1 100 h/vuosi 44 000 €, mistä curlingaikaa on 100 h. Aika käytetään koululaisten curlingvuoroihin liikuntatuntien aikana. Seuratoimintaa tuetaan perusavustuksin ja kohdeavustuksin yhteensä 17 000 € / vuosi.

Liikuntatoimi tukee EKSOTE:n Voimaa Vanhuuteen – hanketta korvaamalla hankkeen ohjaajalle ja vertaisohjaajille koulutuksia ja omaehtoista terveysliikuntaa. Tekninen toimi vastaa ulkoliikuntapaikkojen ja Kirkonkylän koulun salin ylläpidosta. Kunnan liikuntapalveluja ja liikuntatapahtumia markkinoidaan ja niistä tiedotetaan monin eri tavoin (kuntatiedote, kunnan kotisivu, paikallislehti, radio). Kehitetään ja rakennetaan resurssien mukaan lähiliikuntapaikkoja niin, että savitaipalelaisten vapaa-ajan liikunta lisääntyisi.

Liikuntatoimenohjaaja hoitaa Kirkonkylän koulun salin varaukset. Liikuntatalon varausjärjestelmästä vastaa Savitaipaleen Liikunta- ja Hyvinvointipalvelut OY. Liikunnan lehtorin opetusvelvollisuutta on huojennettu seitsemän vuosiviikkotuntia. Näin liikuntatoimenohjaajalla on käytettävissä viikoittain 10,5 h liikuntatoimen hoitoon. Vapaa-ajan palvelut käsittävät myös nuorisotyön. Lakisääteinen nuorisotyö on ostettu Savitaipaleen Nuorison Tukiyhdistys ry:ltä.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Savitaipaleen Nuorison Tukiyhdistys ry on mukana valtakunnallisessa etsivä nuorisotyö -hankkeessa 2014 ja tukea on haettu myös vuodelle 2015. Savitaipaleen kunnan etsivää nuorisotyötä toteuttaa Savitaipaleen Nuorison Tukiyhdistys ry. Etsivä nuorisotyö tavoitti 18 15–26-vuotiasta savitaipalelaista nuorta (seitsemän naista ja 11 miestä) vuonna 2014.

Savitaipaleen kunta palkittiin 31.1.2014 EKL ry:n järjestämässä urheilugaalassa Suomen Liikunnan Ammattilaiset ry:n jakamalla palkinnolla ”Elämme ajassa”. Palkinto oli osoitus kunnan toiminnasta liikuntaolosuhteiden kehittämässä. Savitaipaleen Europaeuksen koulu palkittiin 18.11.2014 valtakunnallisella Liikkuva Koulu palkinnolla. Palkinto oli 2000 €:n suuruinen. Savitaipaleen kunta teki yhteistyötä kesällä 2014 StU/jalkapallojaoston kanssa jalkapallon tekonurmikentän rakentamisessa sekä paikallisen harrastajaryhmän apuna 9 – väyläisen frisbeegolfradan rakentamisessa.

Tulosalueen tulosityksiköt

Vapaa-ajan palvelut

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Seurojen kanssa järjestettävä liikuntatapahtuma	1/kk	1/kk		3
liikuntatapahtumat osallistujia keskimäärin	100	100		3
seurojen tarjoamat liikunnalliset iltapäiväkerhot, kpl	7	6	1	2
Uimakoulut (alle kouluikäisille)	3	3		3
Nuorisotilan aukiolopäivät/v	150	134	16	2
Nuorisotilakäynnit	1 800	1 308	492	2

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	28 400	0	28 400	27 078	1 322	95
Toimintakulut	-259 600	0	-259 600	-254 746	4 854	98
Toimintakate	-231 200	0	-231 200	-227 668	3 532	98

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama
Liikuntatoimen avustusmäärärahat	17 000	17 000	
Toimivien seurojen määrä	9	8	1

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Vapaa-ajan palvelut	0,30	0,29	0,01

4.1.4.5 Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen

Varhaiskasvatuspäällikkö

Tulosalueen kuvaus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa lapsen yksilöllistä kehitystä tukevaa ja laadukasta päivähoitoa ja esiopetusta.

Varhaiskasvatukseen kuuluvat kunnallinen päivähoito, esiopetus, erityispäivähoito, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lasten kotihoidontuki.

Savitaipaleella on kaksi päiväkotia, yksi ryhmäperhepäivähoitokoti eli ryhmis sekä kuusi perhepäivähoitajaa, joista yksi työskentelee Heituinlahdessa.

Päiväkoti Kissankello on 3-6 vuotiaille tarkoitettu päiväyksikkö ja vuoropäiväkoti Tuulikello on ympärivuorokautista hoitoa tarjoava yksikkö 1-6 vuotiaille. Savitaipaleen ainut ryhmis toimii Heituinlahdessa.

Vuoden 2014 aikana perhepäivähoitajien lukumäärä on pudonnut neljään.

Esiopetusta annetaan Savitaipaleella Kivikoululla ja Heituinlahdessa (jos vähintään 5 lasta ryhmässä). Kivikoululla ovat myös erityislastentarhanopettajan ja varhaiskasvatuspäällikön työtilat.

Vuoden 2014 aikana Luumäki irtisanoi erityislastentarhanopettajan palveluiden ostosopimuksen. Elokuusta 2014 lähtien Savitaipale on ostanut erityislastentarhanopettajan palvelut Lemmin kunnalta suhteessa kuntien lapsimääriin. Lapsien määrä tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa, syyskuussa ja tammikuussa. Tällä hetkellä ostettu työpanos on n. 39% täydestä 38,25 työajasta.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan 1-2 – luokkalaisille ja erityisoppilaille. Savitaipaleella koululaisten iltapäivätoiminta järjestetään Savitaipaleen koulukeskuksessa. Heituinlahdessa iltapäivätoiminta järjestetään Heituinlahden koulun ja ryhmiksen tiloissa. Koululaisten aamuhoito järjestetään perhepäivähoidossa ja ryhmiksessä.

Joustavan koulupäivän myötä lasten määrä iltapäivätoiminnassa on pudonnut selvästi.

Iltapäivätoiminnan hintaan ei ole talousarvioon 2014 saatu laskettua oikeaa hintaa, koska käytettävissä ei ole ollut kiinteistön kustannuksia.

Päivähoidon käyttöasteeseen vaikuttaa se, että henkilökuntaa on oltava tarpeellinen lain edellyttämä määrä suhteessa lasten määrään. Lasten poissaololla on myös suora vaikutus käyttöasteeseen.

Tulosalueen tulosityksiköt

Varhaiskasvatus

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Asiakastyytyväisyys Mittari: kysely lapsille, asteikko 1-5	4,5			
kattava palveluorganisaatio mittari: jonotusaika päivähoitoon kiireellisissä tapauksissa.	2 viikkoa	2vko		
koulutettu henkilökunta mittari: ammatillinen tutkinto %:lla henkilöstöstä.	80			

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	150 750	0	150 750	164 222	13 472	109
Toimintakulut	-1 449 760	0	-1 449 760	-1 360 615	89 145	94
Toimintakate	-1 299 010	0	-1 299 010	-1 196 393	102 617	92

Tulosalueen tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Päiväkoti Kissankello			
Käyttöaste %		60,18	
päiväkotihoidon hinta € / pv	55,43	57,86	2,43
Vuoropäiväkoti Tuulikello			
Käyttöaste %		56,28	
vuorohoidon hinta € / pv	72,44	81,43	8,99
Perhepäivähoito			
Käyttöaste %		87,36	
perhepäivähoidon hinta € / pv	48,48	47,57	-0,91
Esiopetus			
esiopetukseen osallistuvat % / ikäluokka	100	100	
esiopetuksen toimintapäiviä	189	187	
esiopetuspäivän hinta € / pv	50,45	53,91	3,46
Iltapäivätoiminta			
iltapäivätoiminnan toimintapäivät	189	189	
iltapäivätoiminnan hinta € / pv	12,57	24,62	12,05

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Varhaiskasvatus	27,00	27,09	0,09

4.1.4.6 Kansalaisopisto

Tilivelvollinen

Kansalaisopiston rehtori

Tulosalueen kuvaus

Kansalaisopiston toimialueena ovat Savitaipaleen ja Lemmin kunnat. Kansalaisopiston henkilöstökulut muodostuvat opiston rehtorin, palvelusihteerin, koulujen kanssa yhteisten päätoimisten opettajien sekä tuntiopettajien ja Lemmin yhteyshenkilön palkkakustannuksista. Tuloista suurimman osan muodostavat opintomaksutuotot sekä myyntituotot Lemmin kunnalta.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Opiston toimialueena ovat v. 2014 alusta lähtien Savitaipaleen ja Lemmin kunnat. Opetus Suomenniemellä päättyi vuoden 2013 lopussa. Kansalaisopisto on saanut 3 000 euroa valtionavustusta lukuvuodelle 2013 - 2014 eläkeläisten ja työttömien opintomaksujen alentamiseen. Summa oli 2000 euroa pienempi kuin mitä edellisellä vuodelle oli anottu ja saatu. Opintomaksuista annetaan eläkeläisille ja työttömille 30 prosentin alennus

Tulosalueen tulosityksiköt

Kansalaisopisto

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Opetuksen volyymi	5 600	5 654	54	4
Opintoryhmien yhteenlaskettu opiskelijamäärä	2 800	2 893	93	4
Opetustunnin nettohinta = menot-tulot (sis.valtionosuus)	15,50	16,70	1,20	2

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	81 700	0	81 700	66 388	-15 312	81
Toimintakulut	-359 850	0	-359 850	-348 500	11 350	97
Toimintakate	-278 150	0	-278 150	-282 113	-3 963	101
Poistot	-5 395	0	-5 395	0	5 395	0

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Kansalaisopisto Lisäksi kansalaisopiston palveluksessa on n. 50 tuntiopettajaa ja kaksi yhdyshenkilöä	1,60	1,91	0,31

4.1.5 Tekninen lautakunta

4.1.5.1 Teknisen hallinto

Tilivelvollinen

Osastopäällikkö

Tulosalueen kuvaus

Teknisen hallinto on koko teknisen alueen ja lautakuntatyöskentelyn hallinnointia.

-Tekninen hallinto sisältää myös rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja avustukset yksityisteille.

-Yhdyskuntatekniikkaan kuuluu tiet, puistot, liikuntapaikat, yleiset alueet, konekeskus, lämpölaite ja vesi- ja viemärilaitos.

-Kiinteistöhallintoon kuuluvat tilapalvelut ja asuinhuoneistot ja rakennukset.

Tulosalueen tulosityksiköt

Tulosalueeseen kuuluu, tekninen hallinto, yhdyskuntapalvelut ja kiinteistöhallinto

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	9 000	0	9 000	30 197	21 197	336
Toimintakulut	-170 446	0	-170 446	-133 505	36 941	78
Toimintakate	-161 446	0	-161 446	-103 307	58 139	64
Poistot	-8 050	0	-8 050	-8 042	8	100

Tulosalueen henkilömäärä henkilötöyvuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Tekninen hallinto	3,70	3,00	0,70

4.1.5.2 Rakennusvalvonta ja yksityistiet

Tilivelvollinen

Rakennustarkastaja / tielautakunnan sihteeri

Tulosalueen kuvaus

Antaa asiakkaille tarvitsemansa hyvätasoiset rakennustarkastus-, ja tielautakunnan-sihteerin palvelut. Tavoitteena on pitää ja kehittää rakennettua ympäristöä suunnitelmallisesti viihtyisänä ja hyvännäköisenä.

Tulosalueen tulosityksiköt

Rakennusvalvonta ja yksityistiet

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo TS 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. arvo (1-4)
Rakennus- ja toimenpidelupa-hakemukset, kpl	150	114	36	2
Toimenpideilmoitus-hakemukset, kpl	60	60	0	3
Poikkeamislupa-hakemukset, kpl	12	12	0	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	50 200	0	50 200	44 900	-5 300	89
Toimintakulut	-275 470	0	-275 470	-245 523	29 947	89
Toimintakate	-225 270	0	-225 270	-200 622	24 648	89

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama
Kunnan avustamat yksityistiet, km	273,7	257,3	2

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Rakennusvalvonta ja yksityistiet	1,40	1,19	0,21

4.1.5.3 Yhdyskuntapalvelut

Tilivelvollinen

Osastopäällikkö/LVI-tekniikko
Kunnaninsinööri / liikuntapaikat, kaavatiet, tievalaistus

Tulosalueen kuvaus

Yhdyskuntatekniset palvelut

Tulosalueen tulosityksiköt

Kaavateiden kunnossapito- ja tievalaistus, puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat.

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
LIIKENNEVÄYLÄT				
Kaavateiden ylläpito, km	31	31	-	3
Kaavateiden ylläpidon kustannukset, e/km	3 540	2358	1182	2
Kaavateiden valaistus, km	23,3	24,1	0,7	3
Kaavateiden valaistuksen kustannukset, e/km	2 237	2083	154	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	20 650	0	20 650	20 317	-333	98
Toimintakulut	-379 025	0	-379 025	-307 279	71 746	81
Toimintakate	-358 375	0	-358 375	-286 962	71 413	80
Poistot	-164 170	0	-164 170	-163 848	322	100

Tulosalueen henkilömäärä henkilötövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014 KAIKKI	Toteutunut	Poikkeama
Liikenneväylät	0,20	0,20	
Puistot ja yleiset alueet	1,5	0,39	1,11

4.1.5.4 Jätehuolto

Tilivelvollinen

Osastopäällikkö/LVI-tekniikko

Tulosalueen kuvaus

Jätehuollon järjestäminen kattavasti koko kunnan alueella vakinaisille asukkaille, ke-sääasukkaille ja yrityksille. Panostetaan kierrätystoimintaan. Etelä-Karjalan jätehuolto Oy huolehtii operatiivisesta toiminnasta.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset:

Jätehuollon operatiivinen vastuu siirtyi 31.12.2009 kokonaisuudessaan Etelä-karjalan jätehuolto Oy:lle.

Tulosalueen tulosityksiköt

Tuloalueeseen kuuluu Jätehuolto.

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	tot. aste (1-4)
Kunta hyväksyy jätetaksat	x	x		3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	9 000	0	9 000	7 950	-1 050	88
Toimintakulut	-7 200	0	-7 200	-1 049	6 151	15
Toimintakate	1 800	0	1 800	6 901	5 101	383
Poistot	-610	0	-610	-605	5	99

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Jätehuolto	0,1	0,08	0,02

4.1.5.5 Liikelaitokset

Tilivelvollinen

Osastopäällikkö/LVI-tekniikko

Tulosalueen kuvaus

Mahdollisimman häiriötön ja laadukas lämmön- ja vedentoimitus, puhdistamotoiminta ja konekeskuksen ylläpito kohtuukustannuksin.

Tulosalueen tulosityksiköt

Vesilaitos, viemärlaitos, lämpölaite ja konekeskus

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
KAUKOLÄMPÖLAITOS				
• lämmön myynti (MWh/v)	9 800	9571	229	3
• lämmön myynti (e/myyty-MWh)	64	64	-	3
• tuotantokustannus (e/myyty-MWh)	60	60	-	3
VESILAITOS				
• veden myynti (m3)	10 7000	95565	11435	2
• veden myynti (e/myyty vesi-m3)	1,38	1,38	-	3
• tuotantokustannus (e/myyty vesi-m3)	1,02	0,94	0,008	3
VIEMÄRILAITOS				
• laskutettava jätevesimäärä (m3)	98 000	92250	5750	2
• e/laskutettu-jvm3	2,24	2,24	-	3
• jvm käsittelykustannus (e/jv-m3)	1,82	2,18	0,36	4

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	1 262 408	0	1 262 408	1 180 794	-81 614	94
Toimintakulut	-924 112	0	-924 112	-926 309	-2 197	100
Toimintakate	338 296	0	338 296	254 485	-83 811	75
Poistot	-176 530	0	-176 530	-174 056	2 474	99

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Kaukolämpölaite	0,8	0,17	0,63
Vesilaitos	0,7	0,81	0,11
Viemärlaitos	0,7	1,17	0,47
Konekeskus	0,20		0,20

4.1.5.6 Asuinhuoneistot ja –rakennukset

Tilivelvollinen

Kiinteistöpäällikkö

Tulosalueen kuvaus

Tämän tulosalueen alle kuuluu kiinteistöhallinto joka kustannuksiltaan jaetaan asuinhuoneistot / rakennukset ja tilapalvelujen kesken.

Kunnan omistamat asuinrakennukset ja asunto-osakkeet (13 kpl). Strategiana on myydä yksittäisiä asunto-osakkeita ja tuottamattomia kiinteistöjä.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset

Kaksi osaketta on myyty ja yksi ostettu. Kivik´harjun rivitalo on poistettu asuinkäytöstä. Ostettu osuuspankin kiinteistö vuoden lopulla, jossa 3 asuinhuonetta, ja josta yksi on asuinkäytössä.

Tulosalueen tulosityksiköt

Asunto-osakkeet 9 kpl eri yhtiöissä, Kiinteistö Oy Honkavatro (14 asuntoa), Palotalo (4 asuntoa), Heituinlahden terveystalo (2 asuntoa)
Osuuspankkikiinteistössä (1 asunto), Tukikohta (2 asuntoa)

Asunto-osakeyhtiöt:

Katajatalo (1), Kolikkola (1), Pettilä (1), Satoahven (1), Torikulma (1), Toritalo (3), Sahraheikki (1),

Kiinteistöosakeyhtiöt:

Hienmäenrinne, Honkavatro

Tavoitteet:

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Asunto Osakeyhtiö-muotoiset asunnot (kpl)	11	9	2	3
Kiinteistöosakeyhtiö muotoiset asunnot (kpl)	14	14	-	3
Asunnot asuinrakennuksissa (kpl)	10	3	7	3
Asunnot liike tai toimitila rakennuksessa	10	9	1	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	193 649	0	193 649	208 955	15 306	108
Toimintakulut	-254 885	0	-254 885	-265 480	-10 595	104
Toimintakate	-61 236	0	-61 236	-56 525	4 711	92
Poistot	-570	0	-570	-567	3	99

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2014	Toteutunut	Poikkeama
Asuinhuoneistot ja rakennukset asuintalossa toimintakate yhteensä / €/m 2257 m	-14	-25	2

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Asuinhuoneistot ja –rakennukset (tulosalue)	0,70	0,10	0,60

4.1.5.7 Tilapalvelut

Tilivelvollinen
Kiinteistöpäällikkö

Tulosalueen kuvaus

Yleishallinnon rakennukset: kunnantalo, palotalo-kirjasto, keskuskeittiö.

Perusturvan rakennukset: päiväkotiki Kissanakello, Tuulikello, palvelukeskukset Peiponpesä ja Koivukoti, Terveysasema, Terveystalo Heituinlahti

Sivistystoimen rakennukset: Heituinlahden koulu, Kivikoulu, Liikuntatalo, Uusi koulu-keskus, Kirkonkylän koulu / liikuntasalin osa

Teknisen rakennukset: keskusvarikko, kuivaamo, vanha kunnantalo, yleisö-WC, vuokrateollisuushalli, Olkkolan kartano, Heituinlahden terveystalo, Paimensaaren sauna, Ranta-aitta, Esai-halli, Europaeuksentalo, Marjahalli, Tukikohta, Kaijankoti. Palotalo/kirjasto, Kirkonkylän koulu, Haapatien vuokratulo (Peiponpesä) Koivukoti

Tavoitteena on välttämättömien kiinteistöjen tehokas käyttö. Muista kohteista kannattamattomat yritetään myydä tai korottaa vuokria.

Tulosalueen toimintaympäristön muutokset:

Kirkonkylän koulun kehittäminen toimiviksi tiloiksi yrittäjille. Hostellin remontti käynnistynyt kirkonkylän koululla. Olkkolan kartanon ja majoitustilojen kehittäminen ja saneeraaminen. Olkkolan saunan laajentaminen.

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo TA 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Tehokas tilojen käyttö	90	85	5	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	845 457	0	845 457	881 892	36 435	104
Toimintakulut	-1 341 886	0	-1 341 886	-1 268 229	73 657	95
Toimintakate	-496 429	0	-496 429	-386 337	110 092	78
Poistot	-562 010	0	-562 010	-556 338	5 672	99

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama
Tilapalvelun toimintakate yht, €/m ² yhteensä 27 937 m ²	-18	-14	4

Tulosalueen henkilömäärä henkilötyövuosina tulosityksiköittäin

Tulosityksikkö	2014	Toteutunut	Poikkeama
Yleishallinnon	1,00	0,64	0,36
Perusturvan	1,00	0,48	0,62
Sivistyksen	4,50	3,55	0,95
Teknisen	3,00	3,47	0,47
YHTEENSÄ:	9,50	8,14	1,36

4.1.5.8 Maa- ja metsäalueet

Tilivelvollinen

Osastopäällikkö/ (rakennustarkastaja tonttimyyntien osalta)

Tulosalueen kuvaus

Tulosalueella on vuokratonttien ja –alueiden vuokratulot, metsänmyynti ja metsätilojen hoito sekä tonttien myynnin tunnusluvut

Tulosalueen toimintayksikön muutokset

Myydään tontteja ja maa-alueita.

Tavoitteet

Tuloksellisuustavoitteet

Miten hyvin talousarviossa asetetut tuloksellisuustavoitteet on saavutettu?

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan asteikolla 1 – 4 seuraavasti:

1 = ei ole toteutunut lainkaan, 2 = toteutunut osittain, 3 = toteutunut kokonaan, 4 = on ylitetty

Tavoite ja mittari	Mittarin tavoitearvo Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama	Tot. aste (1-4)
Vuokratulot, e	22	24	2	3
Metsänmyyntitulot, e	85	27	2	3
Asuntotonttien myynti, kpl	3	2	1	3

Talous

	Talousarvio 2014			Toteutunut 31.12.2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Toimintatuotot	100 000	0	100 000	116 971	16 971	117
Toimintakulut	-51 100	0	-51 100	-14 553	36 547	28
Toimintakate	48 900	0	48 900	102 418	53 518	209

Tulosalueen (tulosityksikön) tunnusluvut

Tunnusluvut	Ta 2014	Toteutunut	Poikkeama
Talouismetsien pinta-ala, ha	290	293	3
Vuokrattujen asuntotonttien määrä, kpl	38	35	3
Rakentamisvalmiit asuntotontit, kpl	29	25	3
Muut alueet, kpl	9	9	3

4.1.6 KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ (ulkoiset ja sisäiset erät)

Käyttötalous osastoittain

	Talousarvio 2014			Toteuma 2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
Kunnanvaltuusto						
Toimintatuotot	4 573 890	0	4 573 890	4 090 233	-483 657	89
Toimintakulut	-6 132 535	0	-6 132 535	-5 408 740	723 795	88
Toimintakate	-1 558 645	0	-1 558 645	-1 318 507	240 138	85
Poistot	-56 420	0	-56 420	-55 619	801	99
Sivistyslautakunta						
Toimintatuotot	667 450	0	667 450	787 689	120 239	118
Toimintakulut	-5 942 580	0	-5 942 580	-5 921 489	21 091	100
Toimintakate	-5 275 130	0	-5 275 130	-5 133 800	141 330	97
Poistot	-87 810	0	-87 810	-88 020	-210	100
Perusturva						
Toimintatuotot	437 000	0	437 000	437 325	325	100
Toimintakulut	-15 848 000	0	-15 848 000	-15 773 808	74 192	100
Toimintakate	-15 411 000	0	-15 411 000	-15 336 483	74 517	100
Poistot	-17 520	0	-17 520	-17 515	5	100
Tekninen lautakunta						
Toimintatuotot	2 490 364	0	2 490 364	2 491 977	1 613	100
Toimintakulut	-3 404 124	0	-3 404 124	-3 161 926	242 198	93
Toimintakate	-913 760	0	-913 760	-669 949	243 811	73
Poistot	-911 940	0	-911 940	-903 456	8 484	99
Kaikki yhteensä						
Toimintatuotot	8 168 704	0	8 168 704	7 807 224	-361 480	96
Toimintakulut	-31 327 239	0	-31 327 239	-30 265 964	1 061 275	97
Toimintakate	-23 158 535	0	-23 158 535	-22 458 740	699 795	97
Poistot	-1 073 690	0	-1 073 690	-1 064 610	9 080	99

Toimintakatteiden poikkeamat tulosalueittain 2014

Tulosalue	Toimintakatteen alitus	Toimintakatteen ylitys
Keskusvaalilautakunta	102	
Tarkastuslautakunta	3 146	
Yleishallinto	105 656	
Elinkeino- ja maaseututoimi		-3 605
Ruokahuolto	120 531	
Projektit	3 210	
Yhteistoiminnat	11 097	
Sivistystoimen hallinto	26 208	
Koulutus		-3 910
Kulttuuripalvelut	16 846	
Vapaa-ajan palvelut	3 532	
Varhaiskasvatus	102 617	
Kansalaisopisto		-3 963
Perusturva	74 517	
Teknisen hallinto	58 139	
Rakennusvalvonta ja yksityistiet	24 648	
Yhdyskuntapalvelut	71 413	
Jätehuolto	5 101	
Liikelaikokset		-83 811
Asuinhuon. ja rakennukset	4 711	
Tilapalvelut	110 092	
Maa- ja metsäalueet	53 518	

4.2 Investointiosan toteutumisvertailu

Hankeryhmä / Hanke	Talousarvio 2014			Toteutuma 2014		
	TA	muutos	yht.	tot.	ero	%
Kiinteä omaisuus						
Kiinteän om.osto ja myynti						
Tulot	0	0	0	7 332	7 332	0
Menot	0	0	0	-31 475	-31 475	0
Netto	0	0	0	-24 142	-24 142	0
Talonrakennus						
Kaijankoti						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-9 000	0	-9 000	-8 045	955	89
Netto	-9 000	0	-9 000	-8 045	955	89
Kunnantalo						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-26 000	-23 958	-49 958	-49 958	0	100
Netto	-26 000	-23 958	-49 958	-49 958	0	100
Palotalo/ Kirjasto						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-32 000	14 000	-18 000	-9 748	8 252	54
Netto	-32 000	14 000	-18 000	-9 748	8 252	54
Terveyskeskus						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-84 000	36 088	-47 912	-44 695	3 217	93
Netto	-84 000	36 088	-47 912	-44 695	3 217	93
Koulurakennushanke						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-200 000	0	-200 000	-40 737	159 263	20
Netto	-200 000	0	-200 000	-40 737	159 263	20
Liikuntatalo						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-36 000	0	-36 000	-24 781	11 219	69
Netto	-36 000	0	-36 000	-24 781	11 219	69
Esai halli						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-50 000	9 958	-40 042	0	40 042	0
Netto	-50 000	9 958	-40 042	0	40 042	0
Oikkolan kartano						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-235 000	0	-235 000	-188 741	46 259	80
Netto	-235 000	0	-235 000	-188 741	46 259	80
Terveystalo Heituinlahti						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-8 000	0	-8 000	-6 797	1 203	85
Netto	-8 000	0	-8 000	-6 797	1 203	85
Yritystoiminta						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-500 000	0	-500 000	0	500 000	0
Netto	-500 000	0	-500 000	0	500 000	0

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2014

Hankeryhmä / Hanke	Talousarvio 2014			Toteutuma 2014		
	TA	muutos	yht.	tot.	ero	%
Entinen kirkonkylän koulu						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-120 000	0	-120 000	-85 814	34 186	72
Netto	-120 000	0	-120 000	-85 814	34 186	72
Marjahalli						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0	-20 000	-24 197	-4 197	121
Netto	-20 000	0	-20 000	-24 197	-4 197	121
Talonrakennus yhteensä						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-1 320 000	36 088	-1 283 912	-483 513	800 399	38
Netto	-1 320 000	36 088	-1 283 912	-483 513	800 399	38
Julkinen käyttöomaisuus						
Kadut, tiet ja sillat						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-150 000	0	-150 000	-155 837	-5 837	104
Netto	-150 000	0	-150 000	-155 837	-5 837	104
Heituinlahden kev. liik.väylä						
Tulot	0	0	0	187 908	187 908	0
Menot	-350 000	0	-350 000	-425 300	-75 300	122
Netto	-350 000	0	-350 000	-237 393	112 607	68
Puistot ja yleiset alueet						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	0
Netto	-20 000	0	-20 000	0	20 000	0
Terv.asema-Koivukoti/parkkialue						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	0	-36 088	-36 088	-36 088	0	100
Netto	0	-36 088	-36 088	-36 088	0	100
Julkinen käyttöomaisuus yhteensä						
Tulot	0	0	0	187 908	187 908	0
Menot	-520 000	-36 088	-556 088	-617 225	-61 137	111
Netto	-520 000	-36 088	-556 088	-429 318	126 770	77
Liikelaitokset						
Kaukol. verkoston rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	0
Netto	-25 000	0	-25 000	0	25 000	0
Kaukol. verkoston uusiminen						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0
Netto	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0
Vesiverkoston rakentaminen						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-88 000	0	-88 000	-47 680	40 320	54
Netto	-88 000	0	-88 000	-47 680	40 320	54

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2014

Hankeryhmä / Hanke	Talousarvio 2014			Toteutuma 2014		
	TA	muutos	yht.	tot.	ero	%

Viemäriverkoston rakentaminen

Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0
Netto	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0

Liikelaitokset yhteensä

Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-138 000	0	-138 000	-47 680	90 320	35
Netto	-138 000	0	-138 000	-47 680	90 320	35

Kiinteä omaisuus yhteensä

Tulot	0	0	0	195 240	195 240	0
Menot	-1 978 000	0	-1 978 000	-1 179 893	798 107	60
Netto	-1 978 000	0	-1 978 000	-984 653	993 347	50

Irtain omaisuus**Yleish. atk-laitteet**

Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-25 000	0	-25 000	-25 374	-374	101
Netto	-25 000	0	-25 000	-25 374	-374	101

Teknisen kalusto

Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-46 000	0	-46 000	-47 940	-1 940	104
Netto	-46 000	0	-46 000	-47 940	-1 940	104

Irtain omaisuus yhteensä

Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-71 000	0	-71 000	-73 314	-2 314	103
Netto	-71 000	0	-71 000	-73 314	-2 314	103

Osakkeet ja osuudet

Tulot	0	0	0	176 862	176 862	0
Menot	-50 000	0	-50 000	-112 816	-62 816	226
Netto	-50 000	0	-50 000	64 046	114 046	-128

Investoinnit yhteensä

Tulot	0	0	0	372 102	372 102	0
Menot	-2 099 000	0	-2 099 000	-1 366 022	732 978	65
Netto	-2 099 000	0	-2 099 000	-993 920	1 105 080	47

4.3 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

(1000 euroa)	Talousarvio 2014			Toteutuma 2014		
	TA	muutos	yht	tot.	ero	%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	5734		5734	5086	-648	89
Maksutuotot	573		573	576	3	101
Tuet ja avustukset	83		83	235	152	282
Muut toimintatuotot	1 085		1 085	1 144	59	105
	7 475		7 475	7 041	-434	94
Valmistus omaan käyttöön				14	14	
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-7 230		-7 230	-6 603	626	91
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-2 123		-2 123	-1 973	150	93
Muut henkilösivukulut	-539		-539	-317	221	59
Palvelujen ostot	-18 496		-18 496	-18 366	130	99
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 464		-1 464	-1 441	24	98
Avustukset	-491		-491	-476	15	97
Muut toimintakulut	-291		-291	-337	-47	116
	-30 634		-30 634	-29 500	1 134	96
TOIMINTAKATE	-23 159		-23 159	-22 459	700	97
Verotulot	11 700		11 700	12 356	656	106
Valtionosuudet	11 600		11 600	11 756	156	101
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	54		54	37	-17	69
Muut rahoitustuotot	18		18	5	-13	26
Korkokulut	-200		-200	-184	16	92
Muut rahoituskulut				0	0	
VUOSIKATE	13		13	1 511	1 497	
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-1 074		-1 074	-1 065	9	99
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
TILIKAUDEN TULOS	-1 060		-1 060	446	1 506	-42
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 060		-1 060	446	1 506	-42

4.4 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

(1000 euroa)	Talousarvio 2014			Toteutuma 2014	
	TA	muutos	yht	tot.	ero
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	13		13	1511	1497
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät				-39	-39
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2099		-2099	-1366	733
Rah.osuudet investointimen.				188	188
Pysyvien vast.hyöd.luovutust.				223	223
Toiminnan ja inv. rahavirta	-2086		-2086	517	2602
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen lisäykset				-12	-12
Antolainauksen vähennykset				20	20
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys					
Pitkäaik.lainojen vähennys				-661	-661
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut.					
Saamisten muutos				22	22
Korottomien velkojen muutos				102	102
Rahoituksen rahavirta				-530	-530
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2086		-2086	-13	2072

TILINPÄÄTÖS**5 TILINPÄÄTÖSLASKEMAT****5.1 Tuloslaskelma**

	TP 2014	TP 2013
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 086 131,49	5 378 937,56
Maksutuotot	576 416,04	674 161,48
Tuet ja avustukset	235 012,72	218 609,12
Muut toimintatuotot	1 143 553,28	1 448 683,16
	7 041 113,53	7 720 391,32
Valmistus omaan käyttöön	13 716,03	34 567,51
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 603 168,59	-6 695 727,89
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 972 763,68	-2 015 989,08
Muut henkilösivukulut	-317 372,61	-319 262,43
Palvelujen ostot	-18 366 410,43	-17 353 050,70
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 440 697,99	-1 370 452,53
Avustukset	-475 751,00	-463 986,78
Muut toimintakulut	-337 405,42	-406 077,05
	-29 499 853,69	-28 589 978,95
TOIMINTAKATE	-22 458 740,16	-20 869 587,63
Verotulot	12 356 074,86	11 772 059,17
Valtionosuudet	11 755 717,00	11 493 845,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	37 130,52	54 009,66
Muut rahoitustuotot	4 605,61	18 613,32
Korkokulut	-184 208,72	-198 148,52
Muut rahoituskulut	-58,65	-423,31
VUOSIKATE	1 510 520,46	2 270 367,69
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-1 064 609,64	-1 112 500,85
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
TILIKAUDEN TULOS	445 910,82	1 157 866,84
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	445 910,82	1 157 866,84

5.2 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 510 520,46	2 270 367,69
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-39 081,45	-111 255,26
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 366 021,85	-803 609,64
Rah.osuudet investointimen.	187 907,74	0,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutust.	223 275,57	478 587,07
Toiminnan ja inv. rahavirta	516 600,47	1 834 089,86
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-11 900,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	20 000,00	8 788,86
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik.lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-661 240,39	-580 833,96
Lyhytaik.lainojen muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	21 705,28	532 813,84
Korottomien velkojen muutos	101 796,81	-12 599,08
Rahoituksen rahavirta	-529 638,30	-51 830,34
RAHAVAROJEN MUUTOS	-13 037,83	1 782 259,52
Kassavarat 31.12.	5 474 135,09	5 487 172,92
Kassavarat 1.1.	5 487 172,92	3 704 913,40

5.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	272 988,11	52 333,30
Aineettomat hyödykkeet yht.	272 988,11	52 333,30
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	726 830,21	730 687,90
Rakennukset	12 967 477,81	13 089 946,38
Kiinteät rakenteet ja laitt	1 633 634,50	1 638 396,62
Koneet ja kalusto	381 078,89	477 288,63
Aineelliset hyödykkeet yht.	15 709 021,41	15 936 319,53
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 119 009,48	3 183 055,82
Muut lainasaamiset	832 771,22	840 871,22
Sijoitukset yht.	3 951 780,70	4 023 927,04
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	19 933 790,22	20 012 579,87
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahj.rahastojen erityiskatt.	460 683,69	425 764,17
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	460 683,69	425 764,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	824 571,00	1 374 285,00
Pitkäaik.saamiset yht.	824 571,00	1 374 285,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	638 105,65	667 513,20
Lainasaamiset	57 000,00	27 000,00
Muut saamiset	58 530,56	0,00
Siirtosaamiset	545 721,73	76 836,02
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 299 357,94	771 349,22
Saamiset yht.	2 123 928,94	2 145 634,22
Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	5 474 135,09	5 487 172,92
VASTAAVAA YHTEENSÄ	27 992 537,94	28 071 151,18

Tase

VASTATTAVAA	31.12.2014	31.12.2013
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	11 773 154,85	11 773 154,85
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	4 266 269,84	3 108 403,00
Tilikauden yli-/alijäämä	445 910,82	1 157 866,84
Oma pääoma yhteensä	16 485 335,51	16 039 424,69
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	464 857,40	429 937,88
Toimeksiantojen pääomat yht.	464 857,40	429 937,88
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.lait	7 530 883,00	8 171 987,00
Lainat julkisyhteisöiltä	18 071,79	32 346,72
Saadut ennakot	682 394,57	682 394,57
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	8 231 349,36	8 886 728,29
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.lait	641 104,00	641 104,00
Lainat julkisyhteisöiltä	14 274,93	20 136,39
Saadut ennakot	123 372,46	124 747,95
Ostovelat	459 842,42	523 631,27
Muut velat	145 962,53	158 605,53
Siirtovelat	1 426 439,33	1 246 835,18
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 810 995,67	2 715 060,32
Vieras pääoma yhteensä	11 042 345,03	11 601 788,61
VASTATTAVAA	27 992 537,94	28 071 151,18

5.4 Konsernin tilinpäätös

5.4.1 Konsernin tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	2014	2013
Toimintatuotot	22 897 998,64	22 597 456,10
Toimintakulut	-44 473 006,00	-43 412 886,02
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	27 623,00	22 556,43
Toimintakate	-21 547 384,36	-20 792 873,49
Verotulot	12 356 074,86	11 772 059,17
Valtionosuudet	11 755 717,00	11 493 845,00
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	11 079,39	26 178,91
Muut rahoitustuotot	27 721,81	44 856,36
Korkokulut	-239 918,28	-256 609,02
Muut rahoituskulut	-442,40	-968,65
	23 910 232,38	23 079 361,77
Vuosikate	2 362 848,02	2 286 488,28
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-1 498 080,11	-1 526 188,03
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		1 536,56
Tilikauden tulos	864 767,91	761 836,81
Tilinpäätössiirrot	23 209,52	-6 385,89
Vähemmistöosuudet	472,71	178,10
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	888 450,13	755 629,02

5.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2014	2013
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 362 848,02	2 286 488,28
Satunnaiset erät		1 536,56
Tulorahoituksen korjauserä	133 998,89	134 333,30
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 496 846,91	2 422 358,14
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 774 495,32	-1 150 956,22
Rahoitusosuudet investointi menoihin	195 987,77	14 019,57
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	145 112,67	266 190,27
Investointien rahavirta yhteensä	-1 433 394,88	-870 746,38
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 063 452,03	1 551 611,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset		
Antolainojen vähennykset		8 788,86
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		744 120,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 032 110,12	-864 324,38
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-14 166,35	-11 780,61
Oman pääoman muutokset		12 158,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2 407,63	-670,09
Vaihtomaisuuden muutos	-5 269,59	-5 187,14
Saamisten muutos	-253 621,98	638 543,38
Korottomien velkojen muutos	154 825,47	-265 081,00
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 152 750,20	256 567,02
RAHAVAROJEN MUUTOS	-89 298,17	1 808 178,78
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	5 865 055,41	5 954 353,57
Rahavarat 1.1.	5 954 353,57	4 146 174,79

5.4.3 Konsernin tase

VASTAAVAA	31.12.2014	31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	227 326,44	188 426,38
Muut pitkävaikutteiset menot	380 205,51	125 479,88
Ennakkomaksut	61 583,39	103 840,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	669 115,34	417 746,26
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	796 979,32	795 823,57
Rakennukset	18 791 372,61	19 024 810,65
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 696 560,96	1 711 064,79
Koneet ja kalusto	830 860,41	853 106,57
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	55 509,08	77 936,99
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	22 171 282,38	22 462 742,57
Sijoitukset:		
Muut osakkeet ja osuudet	1 077 363,70	1 110 987,64
Joukkovelkakirjalainasaam.		
Muut lainasaamiset	120 783,62	120 783,63
Muut saamiset	846,26	846,26
Sijoitukset yhteensä	1 198 993,58	1 232 617,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	811 434,51	1 220 425,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	89 525,52	84 255,93
Saamiset:		
Pitkäaikaiset saamiset	1 215 021,32	1 765 317,50
Lyhytaikaiset saamiset	2 642 883,73	1 838 965,57
Rahoitusarvopaperit	9 010,83	8 820,00
Rahat ja pankkisaamiset	5 856 044,57	5 945 533,57
VASTAAVAA YHTEENSÄ	34 663 311,78	34 976 424,33

VASTATTAVAA	31.12.2014	31.12.2013
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	11 773 154,85	11 773 154,85
Arvonkorotusrahasto	188 607,16	188 607,16
Muut omat rahastot	1 077 999,61	1 024 141,19
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	1 811 931,91	1 054 052,34
Tilikauden yli-/alijäämä	888 450,13	755 629,02
Oma pääoma yhteensä	15 740 143,66	14 795 584,56
VÄHEMMISTÖOSUUDET	84 281,07	80 715,52
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Poistoero	271 869,98	285 630,80
Vapaaehtoiset varaukset	233 117,65	243 426,73
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	577,08	5 685,61
Muut pakolliset varaukset	213 224,36	142 433,55
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	850 083,20	1 261 481,74
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	11 088 537,37	12 162 223,96
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	769 962,00	723 923,52
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 027 927,60	1 052 071,69
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	4 383 587,81	4 223 246,65
Vieras pääoma yhteensä	17 270 014,78	18 161 465,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	34 663 311,78	34 976 424,33

6 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Liitetieto 3.1

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintakuluun vähennettynä suunnitelmien mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. (liitetieto 12)

SIJOITUSTEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankinta-arvoon.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Aineet ja tarvikkeet on merkitty taseeseen hankintakulun määräisenä.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTUS

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon

TASEEN JA TULOSLASKELMAN VERTAILUKELPOISUUS

Esitystapaa ei ole muutettu vuodesta 2013.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetieto 3.2

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt, joissa kunnan omistusosuus on yli 50 % sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on mukana. Osakkuusyhtiöistä, joissa kunnalla on omistusosuus 20 % - 49 % välillä, on yhdistelty oman pääoman muutokset.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT

Sisäiset liiketapahtumat konserniyhteisön kesken on kiinteistöveroja lukuun ottamatta eliminoitu.

KESKINÄISEN OMISTUKSEN ELIMINOINTI

Keskinäisen omistuksen eliminointi on tytäryhteisöjen kanssa tehty pariarvomenetelmällä. Kuntayhtymien omistus on eliminoitu omistusosuuden prosenttien mukaisesti. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

VÄHEMMISTÖOSUUS

Tytäryhtiöiden vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa omasta pääomasta.

SUUNNITELMAPOISTOJEN OIKAISU

Tytäryhtiöiden rakennusten ja kaluston poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi. Tilikaudelle kohdistuva poistoero on oikaistu konsernituloslaskelmassa suunnitelman mukaisista poistoista ja edellisten tilikausien poistoero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämästä.

POIKKEAVAT TILIKAUDET

Konsernissa on yhdenmukaiset tilikaudet kunnan kanssa 31.12.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain/ ulkoiset erät, 1000 €****Liitetieto 8**

	v. 2014	v.2013
Yleishallinto	3 661	4 157
Sosiaali- ja terveystuotot	437	463
Opetus- ja kulttuurituotot	767	790
<u>Yhdyskuntatuotot</u>	<u>2 176</u>	<u>2 310</u>
Yhteensä	7 041	7 720

Konsernin toimintatuotot tehtäväalueittain, 1000 €

	v. 2014	v.2013
Yleishallinto	3 712	4 007
Sosiaali- ja terveystuotot	15 272	14 379
Opetus- ja kulttuurituotot	1 195	1 214
<u>Yhdyskuntatuotot</u>	<u>2 719</u>	<u>2 997</u>
Yhteensä	22 898	22 597

Kunnan verotulojen erittely, 1000 €**Liitetieto 9**

	v. 2014	v.2013
Kunnan tulovero	10 137	9 909
Osuus yhteisöveron tuotosta	898	771
<u>Kiinteistövero</u>	<u>1 321</u>	<u>1 092</u>
Yhteensä	12 356	11 772

Kunnan valtionosuudet eriteltynä, 1000 €**Liitetieto 10**

	v. 2014	v.2013
Peruspalvelujen valtionosuus	11 932	11 635
<i>Siitä verotul.perustuva vo:n tasaus</i>	<i>2 113</i>	<i>2 174</i>
<u>Opetus- ja kultt.toimen muut vo:t</u>	<u>-176</u>	<u>-141</u>
Yhteensä	11 756	11 494

SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET**Liitetieto 12**

Kuluvan vuoden käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty kunnanvaltuustossa 11.11.2013 § 70 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa.

	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	5 v	tasapoisto
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Hallintorakennukset	50 v	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 v	tasapoisto
Taloussrakennukset	20 v	tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	30 v	tasapoisto
Asuinrakennukset		
*kiviset	50 v	tasapoisto
*puiset	40 v	tasapoisto
Koneet ja kalustot	5 v.	tasapoisto
	Poisto %	Poistomenetelmä
Vedenjakelu- ja viemärilaitos	10 %	menojäännöspoisto
Kaukolämpöverkosto	15 %	menojäännöspoisto
Kadut, tiet ja yleiset alueet	15 %	menojäännöspoisto
Keskeneräiset hankinnat		ei poistoa
Arvopaperit ja sijoitukset		ei poistoa

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintakulu on alle 5 045,64 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Erittely suunnitelmanmukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta **Liitetieto 13**

	TP 2013	TP 2014	Taloussuunnitelma		
			2015	2016	2017
Poistonalaisten investointien omahankintameno	523 505	1 061 824	2 571 000	1 838 000	1 302 000
Suunnitelman mukaiset poistot	1 112 501	1 066 610	1 085 000	1 085 000	1 085 000

Viiden vuoden (2013-2017) keskiarvo

Suunnitelman mukaiset poistot	1 086 364
Poistonalaisten investointien omahank.	1 459 066
Ero	-372 702
Poikkeama-%	-25,5

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan ero keskimääräisissä sumupoistoissa ja keskimääräisissä poistonalaisissa investoinneissa on olennainen, jos poikkeama ylittää 10 %.

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2014

Konsernin pakollisten varausten muutos, 1000 €**Liitetieto 14**

	v. 2014	v.2013
Eläkevastuu 1.1.	6	8
Vähennykset tilikaudella	-5	-2
Eläkevastuu 31.12.	1	6
Muut pakoll. varaukset 1.1.	142	130
Vähennykset/lisäykset tilikaudella	71	12
Pakolliset varaukset 31.12.	213	142

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja –tappiot, 1000 €**Liitetieto 15**

	v. 2014	v.2013
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	5	24
Rakennusten myyntivoitot	0	97
Muut myyntivoitot	34	0
Myyntivoitot yhteensä	39	121
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	10
Myyntitappiot yhteensä	0	10

Konsernin pysyvien vastaavien myyntivoitot ja –tappiot, 1000 €

	v. 2014	v.2013
Maa-alueiden myyntivoitot	5	35
Rakennusten myyntivoitot	0	97
Muut myyntivoitot	34	0
Myyntivoitot yhteensä	39	132
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0	10
Myyntitappiot yhteensä	0	10

TASETTA KOSKEVA LIITETIEDOT**Pysyvät vastaavat****Liitetieto 21**

	Hankintakulu 1.1.2014	Lisäykset tilikauden aikana	Rahoitus- osuudet tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Sumu- poistot tilikaudella	Kirjanpito- arvo 31.12.2014
Pitkävaikuttei- set kulut	52 333	425 300	-187 908		-16 738	272 988
Maa- ja vesialueet	730 688	3 475		-7 332		726 830
Rakennukset	13 089 946	511 512			-633 981	12 967 478
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 638 397	239 605			-244 368	1 633 635
Koneet ja kalusto	477 289	73 314			-169 523	381 079
Sijoitukset/ osakk.ja osuud.	3 183 056	112 816		-176 862		3 119 009
Sijoitukset/ muut lainasaam.	840 871	11 900		-20 000		832 771
YHTEENSÄ	20 012 580	1 377 922	-187 908	-204 194	- 1 064 610	19 933 790

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET, 1000 €**Liitetieto 21**

Osakkeet ja osuudet	1.1.2014	Muutokset	Kirjanpitoarvo 31.12.2014
Tytäryhteisöjen osakkeet	1 009		1 009
Kuntayhtymäosuudet	1 063		1 063
Osakkuusyhtiöt	270		270
Muut osakkeet ja osuudet	841	-64	777
Yhteensä	3 183		3 119

Muut lainasaamiset	1.1.2014	Muutokset	Kirjanpitoarvo 31.12.2014
Tytäryhteisöt	718	-8	710
Kuntayhtymät	61		61
Osakkuusyhtiöt			
Muut lainansaajat	62		62
Yhteensä	841	-8	833

OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ 31.12.2014

Liitetieto 22-24

	Konsernin Omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta 1000 euroa	Osuus vieraasta Pääomasta 1000 euroa	Os.tilikauden voitosta/ tappiosta 1000 euroa
Tytäryhteisöt				
Kiint.Oy Savitaipaleen Vuokratalot	100,00	633	2 044	0
As. Oy Supanahonrinne	100,00	221	506	0
Kiint. Oy Supparivi	100,00	60	366	0
As. Oy Sahramin Salpa	100,00	142	381	-18
Savitaipaleen Honkamäki	100,00	251	5	+12
Kiint. Oy Honkavatro	90,00	563	46	-3
Tytäryhteistö yhteensä		1 870	3 348	-9
Kuntayhtymät				
Etelä-Karjalan sos.- ja terv. huollon ky/ Eksote	3,51	88	3 818	+432
Etelä-Karjalan Koulutus ky	1,00	180	110	+3
Etelä-Karjalan Liitto	2,94	67	32	+7
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	0,50	10	3	0
Ky:t yhteensä		345	3 963	+442
Osakkuusyhteisöt				
Savitaipaleen Jäähalli	45,39	73	222	+6
Kiint. Oy Savit.Kirkonkulma	36,00	46	26	0
As. Oy Toritalo	25,00	20	8	+3
As. Oy Pettilä	21,10	42	0	0
Osakkuusyht. yhteensä		181	256	+9

SAAMISTEN ERITTELY**Lyhytaikaiset saamiset, 1000 €**

	v. 2014	v.2013
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	15	16
Lainasaamiset	0	0
Saamiset kuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset	66	70
Lainasaamiset	0	0
Saamiset osakkuusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	43	27
Lainasaamiset	0	0

Liitetieto 25**Pitkäaikaiset saamiset, 1000 €**

Valtionosuussaamiset	825	1 374
Saamiset tytäryhteisöiltä	0	0
Saamiset kuntayhtymiltä	0	0
Saamiset osakkuusyhteisöiltä	0	0

SIIRTOSAAMISTEN ERITTELY, 1000 €

	v. 2014	v.2013
Valtionosuussaamiset	275	0
OKM, opetus- ja kultt. lop valt.osuus	0	15
Kelan korvaus työterveyshuollosta	38	29
EU-tuet ja avustukset	212	18
Muut saatavat	21	15
Yhteensä	546	77

Liitetieto 26

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Oman pääoman erittely, 1000 €****Liitetieto 28**

	v.2014	v.2013
Kunnan tase		
Peruspääoma 1.1.- 31.12.	11 773	11 773
Ed. tilikausien ylijäämä 1.1	4 266	3 108
Tilikauden ali- /ylijäämä	446	1 158
Ylijäämä 31.12.	4 712	4 266
Oma pääoma yhteensä 31.12.	16 485	16 039
Konsernitase	v.2014	v.2013
Peruspääoma 1.1.-31.12.	11 773	11 773
Arvonkorotusrahasto	189	189
Muut omat rahastot	1 078	1 024
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 812	1 054
Tilikauden ali-/ylijäämä	888	756
Ylijäämä 31.12.	2 700	1 810
Oma pääoma yhteensä 31.12.	15 740	14 796

Pitkäaikainen vieras pääoma, 1000 €**Liitetieto 30**

Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	v. 2014	v.2013
Kuntarahoitus	5 423	5 984

Lyhytaikainen vieras pääoma, 1000 €**Velkojen erittely****Liitetieto 33**

	v. 2014	v.2013
Velat tytäryhteisöille (ostovelat)	0	1

Siirtovelkojen erittely, 1000 €**Liitetieto 37**

	v. 2014	v.2013
Lomapalkkajaksotus	843	811
Lainojen korkojaksotus	24	26
Eläkevakuutusmaksut	131	126
Mela, loppumaksu 2014	203	239
Muut siirtovelat	225	45
Yhteensä	1 426	1 247

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Leasingvastuiden yhteismäärä, 1000 €****Liitetieto 44**

	v. 2014	v.2013
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	12	12
Myöhemmin maksettavat	12	24
Yhteensä	24	36

Leasingvastuiden yhteismäärä, konserni, 1000 €

	v. 2014	v.2013
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	35	29
Myöhemmin maksettavat	70	86
Yhteensä	105	115

Vastuusitoumukset konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, 1000 € (takaukset)**Liitetieto 45**

	v. 2014	v.2013
Jäljellä oleva pääoma		
Kiint. Oy Savit. Vuokratalot	1 073	1 153
Kiint. Oy Supparivi	184	268
As. Oy Supanahonrinne	233	251
As Oy Sahramin-Salpa	358	369
Savitaipaleen JäähalliOy/Curling	159	166
Yhteensä	2 007	2 207

Muut kuin konsernin vastuusitoumukset (takaukset), 1000 €

	v. 2014	v.2013
Jäljellä oleva pääoma		
Savitaipaleen Vanhaintuki	20	25
Savitaipaleen Nuorison Tukiyhdistys	491	508
Pettilän Vesiosuuskunta	162	173
Paimensaaren asukasyhdistys	250	250
Paimensaaren asukasyhdistys	70	70
Veskansa ry	40	40
Savitaipaleen Urheilijat ry	160	180
Yhteensä	1 193	1 246
Vastuusitoumukset yhteensä	3 200	3 453

Muut taloudelliset vastuut, 1000 €**Liitetieto 46**

	v. 2014	v.2013
Kuntien Takauskeskus		
-osuus takausvastuista	17 017	16 402
-mahdollista vastuuta kattava osuus rahastosta	12	11

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen, 1000 €**Liitetieto 47**

	v. 2014	v.2013
Ympäristötuotot		0
Ympäristökulut	-198	-188
Netto	-198	-188

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Henkilöstön lukumäärä****Liitetieto 48**

	v. 2014	v.2013
Hallinto ja sivistys	115	117
Lomituspalvelut	76	75
Tekninen ja muut palv.	19	19
Yhteensä	210	211

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan, 1000 €**Liitetieto 49**

	v. 2014	v.2013
Palkat ja palkkiot	6 603	6 696
Eläkekulut	1 973	2 016
Muut henkilösivukulut	398	398
Henkilöstökorvaukset	-81	-79
Yhteensä	8 893	9 031

Tilintarkastajan palkkiot**Liitetieto 50**

	v. 2014	v.2013
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 015	6 490
Muut tilintarkastajalle kuul.tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	6 015	6 490

LASKENNALLISESTI ERIYTETYN LIKETOIMINNAN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Kunnan vesihuollon (vesi- ja viemärlaitokset) kirjanpito on eriytetty kunnan kirjanpidossa laskennallisesti. (Khall. päätös 1.10.2001 243 §). Eriytetyn liiketoiminnan erät sisältyvät kunnan käyttötalouden laskelmaan ja taseeseen.

Vesihuollon järjestämisestä syntyvät menot ja tulot esitetään kunnan talousarviossa ja toimintakertomuksessa omina kustannuspaikkoinaan liikelaitosten tulosyksikössä. Kunnallisen vesihuoltolaitoksen kirjanpito tulee vesihuoltolain 20 §:n mukaan eriyttää kunnan kirjanpidossa ja laitoksen on laadittava liitetietoihin erillinen tilinpäätös. Vesihuoltolain eriyttämissännös tuli voimaan vuoden 2002 alussa.

Kunnan lämpölaitos on myös eriytetty kirjanpidollisesti samalla tavalla kuin vesi- ja viemärlaitokset.

Tuloslaskelmat 2014 (sisäiset erät mukana)

	Vesilaitos	Viemärlaitos	Kaukolämpölaitos	Eriytetyt liiketoiminnot yht.
Liikevaihto				
Toimintatuotot	150 758,18	220 615,34	759 636,02	1 131 009,54
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	40 443,68	41 279,49	50 295,59	132 018,76
Palvelujen ostot	34 767,84	124 765,41	55 701,45	215 234,70
Aineet ja tarvikkeet	12 338,70	35 243,17	470 817,38	518 399,25
Vuokrakulut	2 277,47			2 277,47
Muut toimintakulut	49,55	55,69	71,68	176,92
Toimintakulut yhteensä	89 877,24	201 343,76	576 886,10	868 107,10
Poistot käyttöomaisuudesta	32 801,22	44 730,39	94 127,00	171 658,61
Kulut yhteensä	122 678,46	246 074,15	671 013,10	1 039 765,71
Liikeali-/ylijäämä	28 079,72	-25 458,81	88 622,92	91 243,83
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkokulut				
Tilikauden ali-/ylijäämä	28 079,72	-25 458,81	88 622,92	91 243,83

Taseet 31.12.2014

	Vesilaitos	Viemärlaitos	Kaukolämpö- laitos	Eriytetyt liike- toiminnot yht.
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
Tuotantorakennukset	33 041,55	19 322,23	439 582,57	491 956,35
Kiinteät rak. ja laitteet	307 403,15	323 463,88	127 874,10	758 741,13
Vaihtuvat vastaavat				
Saamiset				
Myyntisaamiset	41 533,46	63 096,55	201 103,27	305 733,28
Muut saamiset (alv)	862,56	1 154,16	7 618,01	9 634,73
YHTEENSÄ	382 840,72	407 036,82	776 187,95	1 566 065,49
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Jäännöspääoma	341 361,61	388 238,87	676 711,35	1 406 311,83
Pitkäaikainen				
Lainat Kevalta	18 071,79			18 071,79
Lyhytaikainen				
Lainat Kevalta	10 452,82			10 452,82
Ostovelat	4 915,77	6 585,72	60 553,39	72 054,88
Muut velat (alv-velka)	8 038,73	12 212,23	38 923,21	59 174,17
YHTEENSÄ	382 840,72	407 036,82	776 187,95	1 566 065,49

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Talousarvio

Kirjanpidon atk-tulosteet

    Päiväkirja

    Pääkirja

    Tililuettelo

    Ostoreskontra

    Myyntireskontra

Palkkakirjanpito

Tilinpäätösasiakirja

Muut tilinpäätösasiakirjat

TOSITTEIDEN SÄILYTYSTAPA

Rahaliikennetositteet, muistiotositteet ja myynti- ja ostoreskontratositteet on arkistoitu kirjausjärjestyksessä paperitositteina sekä osittain sähköisesti. Säilytysaika on vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

Talousarvio, palkkakirjanpito ja tilinpäätösasiakirja ovat pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja.

ALLEKIRJOITUKSET

Savitaipaleella 30.3.2015

SAVITAIPALEEN KUNNANHALLITUS

Maiju Hölsä
2. varapuheenjohtaja

Pentti Eteläpää

Matti Käyhty

Rauno Nikkilä

Kirsi Rasila

Matti Vahvanen

Timo Viiru

Tapio Iso-Mustajärvi
kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Tilintarkastus on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Savitaipaleella 2015

BDO Auditor Oy
JHTT-yhteisö

Aki Rusanen
tilintarkastaja, JHTT, HTM